БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган.

...24 (8749) | 1958 оной сентябриин 21, воскресени | Сэн 20 мунгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

США-гэй президент Д. Эйзенхауэртэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой эльгээһэн бэшэг

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. В. Кузнецов США-гэй хэрэгүүдээр саг зуурын этигэмжэтэ Р. Х. Дэвисые сентябриин 19-дэ урижа уулзаад, США-гэй президентын сентябриин 12-ой бэшэгтэ харюу болгон, Тайвань шадарай байдал тухай США-гэй президент Д. Эйзенхауэрта СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой эльгээһэн бэшэгэй текстые тэрээндэ барюулаа.

Хитадай Арадай Республикада добтолон оролго Советскэ Союзда добтолон ороһонтой адли гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев өөрынгөө бэшэг соо дахяад онсолон тэмдэглэбэ.

Хитадай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааран оролсолгые эсэслэн болюулхыень США-гэй президентые Н. С. Хрущев уряалаа. Америкын сэрэгэй флот Тайваниин хоолойһоо тэхэрюулэн бусаагдаха, Америкын солдадууд Тайваниие орхижо, гэртээ хариха ёһотой гэжэ Н. С. Хрущев бэшэнэ. Хэрбээ США-гэй иимэ юумэ хээгүй һаань, Хитадай Арадай Республикада добтолон ороһын тулада плацдарм байгуулагдажа байһан өөрынгөө газар дээрэһээ дайсан харша зэбсэгтэ хүсэнүүдые намнажа гаргахаһаа ондоо зам арадай Хитадта үгы болоод байна гэжэ Н. С. Хрущев бэшэнэ.

Хитадай правительствын, хитад арадай талые бидэнэр хүсэдөөр харанабди, тэдэнэй политикые бидэнэр дэмжэнэбди, саашадаашье дэмжэхэбди гэжэ Советскэ правительствын толгойлогшын бэшэг соо хэлэгдэнэ. Ушар юуб гэхэдэ, США-гэй правительство хитад арадта хамаатай аралнуудые хүсөөр эзэмдэн абаад, тэдэниие гартаа барижа байхые оролдоно. Дэлхэйн агууехэ гүрэн болгошо Хитадай Арадай Республика, тэрэнэй газарые буляан абахыень хэзээдэшье зүбшөөхэгүй гэжэ Н. С. Хрущев заагаа.

Хитадай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсалга, Хитадай Арадай Республика тушаа США-гэй эзэрхэг түримхэй хараа бодол бэелүүлдэг ушар тон аюултай политика байхаһаа гадна, Алас Дурна зүгтэ, мүн бусад районуудта дайн байлдаа һүжэрөөжэ болохо байна гэжэ Н. С. Хрущев мэдүүлээ.

Хитадые Америкын сэрэгэй ажалябуулагшадай атомна зэбсэгээр занадаг тухай хэлэхэ зуураа, Советскэ правительствые толгойлогшо иигэжэ мэдүүлбэ: КНР-ые атомна зэбсэгээр занажа байһан ушар бидэнииемшье, Хитадай Арадай Республикыешье айлгажа шадахагүй. Гансахан США бэшэ, харин нүгөө талань атомна, водородно зэбсэгтэй, тэдэниие табиха хэрэгсэлнүүдтэй, хэрбээ КНР-тэ иимэ добтолго хээд байгаа һаа, эзэрхэг түримхэйшүүл, мүн лэ иимэ зэбсэгээр зохихо сохилто дары абаха гэжэ КНР-тэ атомна добтолго хэхэ түсэб зохёожо байгшад мартаха ёһогүй гээшэ.

США-гэй аюулгүй байдалые хамгаалнабди гэһэн шалтаг баряад гү, али ямар нэгэн ондоо тиимэ зорюута һанаашалагдаһан шалтаг баряад Хитадта эсэргүү дай эхилээ гээшэ һаань, Холбоото Штадуудта ямаршье үрэ гаража үгэхэгүй гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын бэшэг соо заагдана. Арадай Хитадта эсэргүү дай эхилхэ гээшэ Америкын арадай хүбүүдые ёһотойл үхэл тээшэ эльгээһэнтэй, дэлхэйн дайнай гал түймэрые носооһонтой адли болохо байна. «Иимэ юумэ хэхэ гээшэ хүн түрэлтэнэй, түүхын үмэнэ хүндэ харюусалга бэе дээрээ даажа абаһан ябадал болоно. Энэ харюусалгые, г-н президент, Та өөрөө даажа абалсаха болонот» гэжэ бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Тайвань шадар шанга байдалай тохёолдоһонтой дашарамдуулан КНР-эй правительстводa ямаршьеб нүлөө үзүүлыт гэжэ США-гэй президентын СССР-ые уряалһан ушар Хитадай дотоодын хэрэгүүдтэ Советскэ Союзые хамааруулалсаха гэһэн һэдэлгэ болоно гээшэ гээд Н. С. Хрущев мэдүүлээ. Советскэ Союз хэзээдэшье иимэ эшүүритэй муухай юумэ хэхэгүй гэжэ Советскэ правительствые толгойлогшо онсолон тэмдэглэһэн байна.

Пекин ошожо, КНР-эй правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаһан тухайгаа хэлэхэдээ, Н. С. Хрущев иигэжэ заагаа. Пекиндэ болоһон хөөрэлдөөнэй үедэ эгээн шухала юумээр СССР КНР хоёрой хүсэд нэгэн һаналтай байһаниинь үшөө дахин батадхагдаһан байгаа. Гэбэл, эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалдаг хүсэнүүдые дэмжэхын түлөө эрид шанга тэмсэл саашадаа хэхэ шухала гэжэ хэлсэгдэһэн байна.

Мүнөө үедэ миллиард үлүүтэй хүн зонтой, гуша гаран гүрэн КНР-ые мэдэрнэ. Чанкайшистнуудые мэдэрдэг оронуудай, тэдэниие саашадаашье мэдэрхэ гэжэ оролдодог байгаашье һаань, иимэ саг үни үргэлжэлхэеэ болёо. Тэрэ байтагай, иимэ оронууд КНР-ые мэдэрхэшье байгаа һаа, США-гэй зүгһөө дурагүйдэлгэ гараха бээз гэжэ айна, мүн КНР тушаа США-гэй бэелүүлжэ байһан мүнөөнэй политикын муу хойшолонтой байха байһанда түбэгшөөн һанаагаа зобоно гэжэ Н. С. Хрущев тэмдэглээ.

Эгээн гол юумэ юуб гэхэдэ КНР-эй правительствые мэдэрхэ хэрэгтэй болоно. США-гэй правительствын иимэ алхам хээд байгаа һаань, уласхоорондын оршон байдал тэрэ дороо һайжарха, энэ алхамынь эб найрамдал аршалан хамгаалха хэрэгтэ тон үнэтэй туһа нэмэри болоно гэжэ тоологдоод, хаа хаанагүй һайшаагдаха һэн гэжэ Н. С. Хрущев заагаа.

Хэрбээ США-гэй энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёһонуудые үндэһэ болгон Хитад тушаа өөрынгөө политикые бэелүүлдэг болоо һаань, энэнь Тайвань шадарай шахардуу шанга байдалые зайсуулха арга олгохоһоо гадна, Алас Дурна зүгтэ, мүн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал найдамтайгаар бэхижэхэ таарамжатай эрхэ байдал сохом бии болгохо һэн гэжэ Н. С. Хрущев мэдүүлээ.

(ТАСС).

КПСС-эй XXI СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Шэнэ уялгануудые абана

ЦАКИР. (**Телефоноор абтаба**). КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд зарлаха тухай партиин Центральна Комитедэй тогтоол республикымнай холын аймагуудай нэгэн—Закаменда баярай оршон байдалда угтагдаа.

Закаменай хада гүбөөгэй оройгоор үхэр малаа бэлшээгшэд, шэмэтэ һайхан шэниисын таряа ургуулагшад партиингаа XXI съездые ажалай бэлэгээр угтахын тула шэнэ уялгануудые абажа байна. Адууһа малаар олон **«Байкал» колхозойхид энэ жэлэй түсэбһөө гадуур 80 мянган литр һү, 40 центнер һайн шанартай мяха гүрэндөө худалдаха гэжэ шиидээ.** Мүнөө эндэхи малшад шэнэ уялгаяа дүүргэхын түлөө тэмсэхынгээ хажуугаар, үбэлжэлгэдэ һайн бэлдэжэ байнхай.

— Манай колхозойхид малаа тобир тарганаар үбэлжүүлхын тула эртээнһээ бэлдэжэ эхилһэн юм. Мүнөө үбһэ тэжээл гүйсэд бэлэдхэгдэжэ, үбэлжөөнэй байранууд һайса дулаалагдажа байна,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Баблаев мэдүүлнэ.

Тиихэдэ «40 лет Октября» колхоздо үргэн суглаан боложо, XXI съезд зарлаха тухай Центральна Комитедэй тогтоол ехэтэ һайшаагдаа. Үгэ хэлэһэн колхозой суута хонишон Доржо Цыденов иигэжэ мэдүүлбэ:

— Би хэдэн жэл соо хони харууһалжа, нилээд дүй дүршэлтэй болонхойб. Ажалдаа амжалтатайгаар хүдэлхэ хэрэгтэм түрэл партим ехээр туһална гэжэ һайса мэдэнэб. Тиимэһээ болохоёо байгаа XXI съездые ажалай бэлэгээр угтахын тула **энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 140 хурьга абаха гэһэн социалистическэ уялгаяа Агууехэ Октябриин 41 жэлэй ойн һайндэр болотор заатагүй дүүргэхэб.**

Тэрэшэлэн «Коммунизмын зам», «Дружба» болон бусад колхозуудай гэшүүд, Закаменай РТС-эй хүдэлмэришэд съездын хүндэлэлдэ шэнэ, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаба.

Д. Аюшеев, манай корр.

Оёдолшодой мүрысөөн улам шангадана

Улан-Удын «Труд» артелиинхид КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд зарлаха тухай партиин Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоолтой баярай оршон байдалда танилсаад, дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абаа. Мүнөө тэдэнэр эршэ хүсэтэйгөөр ажаллажа байнхай.

Байгша оной эхеэр артелиин хүдэлмэришэд даабари, түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргэхын түлөө цех, бригадаараа, мүн ганса нэгээрээшье мүрысэжэ эхилээ һэн. Мүрысөөнэй дүн һарын һүүлээр согсологдожо, түрүү һуури эзэлһэн цех, бригаданuудта дамжуулгын Улаан туг, вымпелнүүд артелиин дирекци, парторганизациин зүгһөө барюулагдажа байдаг. Үнгэрһэн 8 һарын дүнгөөр түрүү һуури эзэлһэн малгай оёдог цехынхидтэ (эрхилэгшэнь М. М. Курдюков) дамжуулгын Улаан туг, нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар барюулагдаһан байна. Мүнөө 11 һарынгаа түсэбые эрхим шанартайгаар дүүргээ. Тиихэдэ олониитын захилаар юумэ оёдог цехын Валя Матвеевагай хүтэлбэрилдэг залуушуулай бригада баһал эршэмтэйгээр ажаллана. Матвеевагай бригадынхид январь һарын дүнгөөр абаһан дамжуулгынгаа улаан вымпелые мүнөөшье болотор алдангүй барижа ябаһаар.

Мүрысэжэ ажаллаһанайнгаа ашаар манай артелиинхид августын 28-да 10 һарынгаа түсэбые уридшалан дүүргэһэн байна. Тиигэжэ Улан-Удын «Победа», «Кожевник» артелиинхидые ажалайнгаа дүнгөөр булижа, манай коллектив промсоведэй обкомой, мүн профсоюзуудай областной Соведэй дамжуулгын Улаан туг болон нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртөө.

Мүнөө КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездые, мүн Агууехэ Октябриин 41-дэхи ойе ажалай бэлэгээр угтахын тула шэн зоригтойгоор ажаллажа, жэлэйнгээ түсэбые ноябриин 7-до дүүргэжэ, даабариһаа гадуур 450 мянган түхэригэй хубсаха хунар оёхын тула артелиинхид эрмэлзэжэ байна. Тиихэдэ 8 квартиратай байрын гэр барижа ашаглалгада үгэхэбди. Үйлэдбэриингөө цехүүдые үргэдхэхын тула шэнэ барилгануудые үргэн далайсатайгаар хэжэ байнабди.

Ю. Патрушев, Улан-Удын «Труд» артелиин директор.

...жалшадай бэшэгүүд, гомдолнуудта анхаралтайгаар хандаха

...ргэн ниитэ арад зонтой холбоо ...саагаа улам бэхижүүлхэ, ...тическэ, ажалай эдэбхи үүсхэ...нь бадаруулха асуудалда пар... правительствын зүгһөө үргэлжэ ...арал табидагай ашаар бүхы ...жалшаднай гүрэнэй, ниитын хэ...э ехэ эдэбхитэйгээр хабаададаг ...онхой. Энээниие советскэ, пар...йна органуудта, ажахын эмхи ...ганиудта арад зонһоо үдэр бү...рижо байдаг бэшэгүүд, дурад...нууд эли тодоор гэршэлнэ. Тэдэ ...гүүд, мэдээсэлнүүд гүрэнэй ...е наринаар сахиха гэһэн ...триотическа хүсэл эрмэлзэлгые, ... зоной ургажа байгаа полити... эдэбхиие харуулна. Тэдэнэр ...ын болон соёл культурын хүг...дэ һаад ушаруулдаг зүйлнүү... элирүүлэн усадхахын түлөө ...зүрхэнһөө шармайн оролдоно. ...у дунданuудые элишэлэн ...жэлхэһээ гадна, мүн үйлэдбэ...өө түсэбүүдые болзорһоонь ... дүүргэхэ, продукциин шанар ...ируулха, ажалай арга мето...ые нарижуулха үнэтэ дурад...удые оруулна, дүй дүршэл ...гаа хөөрэнэ. Тэрээнһээ гадна, ... эмхи зургаануудай, хүтэлбэ...ы нүхэдэй хүдэлмэридэхи ду...лнуудые элирүүлдэг, хурсаар ...жэлдэг байна.

...ветскэ аппарадай хүдэлмэри...э бүхэн ажалшадай бэшэгүүд, ...лнуудта анхаралтайгаар хан... асуудал болон дурадхалнуу...уляар хараалагдаһан болзор ...зүбөөр шиидхэхэ уялгатай.

...ай алба хаагшад олонхидоо ...онһоо ороһон гуйлта, гомдол...а анхаралтайгаар хандажа, ...нь хаража үзөөд, тэдээн соо ...даһан асуудалнуудые дары ...эхэ, элирүүлэгдэһэн дутаг...удые усадхахын тула тодор...мжээ абадаг болонхой.

... зуура арад зоной эрилтэдэ ...өөр хандадаг, ажалшадай ... болон гомдолнуудые удаан ...а шиидхэдэг ябадал үшөөл ... зайсуулагдаадүй байһаар. ... баримтанууд республикын ... ажахын, худалдаа наймаа...элүүрые сахилгын министерст...дтэ, мүн бусадшье эмхи зур...д, предприятинуудаар олон. ...и хүтэлбэрилхы хүдэлмэри...д хэды бэшэг, гомдолнуудай ...е һайн мэдэдэггүй байна. ...адһаа мэдүүлгэ, гомдолнуу...юбошье, тэдэниие дары хара...здэггүй, зарим дурадхалнууд ...ангүй хэды хоногто хэбтэдэг...шар бии. Худалдаа наймаа... министерстводэ нёдондонойхи...адляар ороһон мэдүүлгэнүү...ин 30 процентнь саг соогоо ...ажа үзэгдэһэн байба.

Ажалшадай бэшэг, гомдолнуудта хойрогоор хандадаг ябадал Улан-Удын горжилуправленидэ, горсоведэй элүүрые сахиха таһагта, совнархозой харьяата «Забайкаллес» комбинадай леспромхозуудта ходо үзэгдэнэ. Эндэ ороһон мэдүүлгэ, гомдолнууд ехэнхидээ удаан харагдадаг байна. Жэшээнь, Улан-Удын горсоведэй элүүрые сахиха таһагта нүхэр Пахомовһоо ороһон мэдүүлгэ аяар һара тухай саг соо харагдажа үзэгдөө. Тиихэдээшье таһагые орлогшо нүхэр Лепихинагай гэмээр тон буруу шиидхэбэри абтаһан байха юм. Курумканай, Кяхтын аймгүйсэдкомууд ажалшадай элирүүлһэн дутагдалнуудые усадхаха эрид хэмжээ саг дары абанагүй гэжэ сэхэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Иимэ ушар ондоо нютагуудташье тохёолдодог.

Ажалшад партийна, советскэ, ажахын органуудта бэшэгүүдые эльгээхэһээ гадна, мүн газетэнүүдэй редакцяар дамжуулан шухала дурадхалнуудые оруулдаг, дутагдалнуудые элирүүлэн бэшэдэг гээшэ. Олонхи организаци, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд газетын шүүмжэлэлдэ зүбөөр хандадаг, заагдаһан дутуунуудые усадхаха хэмжээ абадаг байна.

Гэбэшье, газетын шүүмжэлэлдэ хайша хэрэгээр хандадаг ушар зарим эмхи зургаануудай зүгһөө үзэгдэһөөр. Жэшээлхэдэ, Закаменай аймгүйсэдкомдо хэмжээ абахынь тула ажалшадай 6 бэшэг һүүлэй үедэ эльгээгдэһэн байха. Теэд удаан сагай үнгэрбэшье, гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Аюров тэдэ бэшэгүүдтэ мүнөө болотор харюу үгөөдүй.

Ажалшадай нэгэшье бэшэг, гансашье мэдүүлгэ харагдангүйгөөр орхигдохо ёһогүй. Хүн бүхэнэй мэдүүлгэ, гомдол саг соогоо, анхаралтайгаар харагдажа, тодорхой харюу үгтэхэ ёһотой гэжэ Коммунистическэ парти, Советскэ правительство заадаг.

Хүн зоной үдэр бүриин эрилтэдэ анхаралтайгаар хандаха, ажалшадай гуйлта болон гомдолые наринаар хаража үзэхэ гээшэ хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй зайлашагүй сахиха ленинскэ ёһо гурим болоно гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй һаяшаг гаргаһан тогтоол соо хэлэгдэнэ. Энээниие хүтэлбэри болгон, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд совет хүнүүдэй эрилтэдэ анхаралтайгаар хандаха уялгатай.

Арад зоной бэшэг болон гомдолнуудые хаража үзэхэ хуулита болзор наринаар сахигдаха, тэдээн тушаа ямар шиидхэбэриин абтажа байһые шангаар хинан шалгагдажа байха ёһотой.

„Эб найрамдалай фондо" советскэ хүнүүд мүнгэ зөөри оруулна

...б найрамдал хамгаалха Советскэ комитедэй түрүүлэгшэ Н. С. Тихоновтэй хөөрэлдөөн

...найрамдал хамгаалха Совет...митет эб найрамдалай тала ...аг советскэ хүнүүд, коллекти...олон эмхи зургаануудай олон ...үсэлтые хараадаа абаад, тус ...дэй дэргэдэ һайн дуранай ...йрамдалай фонд» байгуулаа. ... шиидхэбэри советскэ оло...э халуунаар дэмжэгдээ гэжэ ...рамдал хамгаалха Советскэ ... хангалтатайгаар тэмдэглэ...рһэн гурбан һарын турша...жва, Ленинград болон Ста...дай, Украина, Литва, Казах... Узбекистан, Туркмени, Грузи ... Латвиин, Краснодарска, Ха...вска, Приморско хизаарнуу... Кабардино-Балкарска, Даге...а, Карельскэ АССР-нүүдэй, ...овскэ, Магаданска, Горь... Владимировска, Новгород... Смоленскэ, Рязанска, Мурман... Курганска, Белгородско, Кур...он бусад областьнуудай олон ...советскэ хүнүүдһээ, пред...ятинууд болон эмхи зургаануу... коллективүүдһээ, мүн шажанай ...нэгэдэлнүүдһээ һайн дуранай взносууд «Эб найрамдалай фонддо» оруулагдаһан байна.

«Эб найрамдалай фонддо» һайн дуранай взносуудые оруулха зуураа, советскэ хүнүүд атомна дайнай аюулые зайлуулхын түлөө, арадуудай хоорондын эб найрамдалые, хани барисаае бэхижүүлхын түлөө тэмсэлэй арюун һайхан хэрэгые бүхы шадалаараа дэмжэхээр эрид шиидэнги байһанаа мэдүүлнэ.

Эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитет «Эб найрамдалай фонддо» һайн дуранай взнос оруулһан бүхы коллективүүдтэ, тус тус хүнүүдтэ халуун баясхалан хүргэнэ.

Эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитедтэ ерэжэ байһан асуултануудтай дашарамдуулан тус комитет иигэжэ мэдээсэнэ: СССР-эй Госбанк болон нютагуудтахи тэрэнэй бүхы отделенинүүдтэ «Эб найрамдалай фондын» тусхай счет бии. Ажалшад гү, али тус тус коллективүүд өөһэдынгөө һайн дуранай взносуудые эдэ счёдуудта оруулжа болоно.

Рязанска область таряа бэлэдхэхэ түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэбэ

...занска областиин хүдөө ажа...жалшад таряа бэлэдхэхэ түсэб... болзорһоонь урид дүүргэбэ. ...иллион пүүд ороохо тарян гүрэндэ тушаагдаһан, худалдагдаһан байна. Ороохо таряа гүрэндэ тушаалга, худалдалга үргэлжэлһөөр.

Корейн ансамбль Улан-Удэ ерээ

Корейн Арадай-Демократическа Республикын дуу, хатарай ансамбль үсэгэлдэр үглөөгүүр манай республикын столица—Улан-Удэ хүрэжэ ерэбэ.

Ансамблиин артистнуудтай уулзалгада зорюулагдаһан городой ажалшадай түлөөлэгшэдэй митинг болоо. Энэ митинг дээрэ Бурядай АССР-эй Культурын министр нүхэр **Д. Жалсабон** амаршалгын үгэ хэлэһэн байна. Городой пионернүүд айлшадые амаршалан, баглаа сэсэгүүдые барюулаа.

Ансамблиие толгойлогшо, КНДР-эй уран зохёолшодой союзай правлениин түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Пак Пхаль Ян** гэгшэ митинг дээрэ үгэ хэлэжэ, ансамблиингаа коллективэй зүгһөө **халуун** баяр хүргөө.

КНДР-эй дуу, хатарай ансамблиие толгойлогшо нүхэр **Пак Пхаль Ян** манай республикын газетэнүүдэй корреспондентнүүдтэй уулзажа, хөөрэлдэһэн байна.

— Манай ансамбль арадай демократиин оронуудаар ябажа, түрэл арадайнгаа искусствые харуулха зорилготойгоор бүридхэгдэһэн юм,—гэжэ нүхэр **Пак Пхаль Ян** хөөрэжэ эхилбэ. — Ансамблиимнай коллективтэ республикын оперно, драматическа театрнуудай, филармониин, армиин дуу хатарай ансамблиин болон городуудай бусад театрнуудай эрхим артистнууд, хамта 40 гаран хүн оронхой. Ансамблиимнай гэшүүдэй дунда арад зонойнгоо дунда алдар солотой болоһон КНДР-эй габьяата артист, консерваториин кафедрые даагша Ю Тэ Бок, КНДР-эй габьяата артистка Ю Ын Ген, Москвада болоһон Бүхэдэлхэйн залуушуул, студентнэрэй VI фестивалиин лауреат, балерина Сон Бон Ай болон бусад артистнууд бии.

КНДР-эй габьяата артистка Ю Ын Ген гэгшэ гүйсэд мэргэжэлтэй артистка болоһон хойноо Москвагай Чайковскиин нэрэмжэтэ консерваториин аспирантура 1953 ондо дүүргэһэн юм. Мүнөө корейн арад нүхэр Ю Ын Гениие «манай арадай гургалдай» гэжэ нэрлэдэг болонхой.

1958 оной майн һүүлээр ансамбльнай нютагһаа гараа һэн. Польшын, Германиин Демократическа Республикануудта 33 концерт табяабди. Варшавын, Берлинэй ажалшад илангаяа хүндэтэйгөөр угтаа. Советскэ Союзда июлиин 28-да Минскын ажалшадта түрүүшын концерт табигдаа. Тэндэһээ Витебск, Смоленск, Сызрань, Рязань, Куйбышев, Уфа, Ташкент, Фрунзе, Алма-Ата, Барнаул, Кемерово, Иркутск городуудай ажалшадта концерт харуулаабди.

Танай республикын ниислэл Улан-Удэдэ гурбан концерт табихабди (оперо, баледэй театрта—2, ПВЗ-гэй Культурын Ордондо—1). Совет ороной ажалшад ябаһан лэ газартамнай бидэниие тон хүндэтэйгөөр угтаһан байна. Гансахан энэ баримта хоёр ороноймнай ажалшадай таһаршагүй хани барисаатай байһые гэршэлнэ. Бурядай автономно республикада баһал хүндэтэйгөөр угтагдабабди. Республикынтнай ажалшадта танай газетээр дамжуулан, үнэн зүрхэнэй амар мэндэ—«Чукха и инса» хүргэхыетнай гуйнаб,—гэжэ нүхэр Пак Пхаль Ян хөөрэлдөөнэй түгэсхэлдэ хэлэбэ.

Б. Дашиев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ансамблиин хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Пак үгэ хэлэжэ байна.
А. Мантаевай фото.

Партийна һуралсалай эхилхын урда тээ

Хүсэд бэлэн болообди

Партийна һуралсалай эхилхэ саг ойртожо байна. Хэжэнгын аймагай эхин парторганизацинууд һуралсалда бэлэдхэжэ эхилһээр үнинэй. Кружогууд болон семинарнуудта, мүн бэеэ даагаад һурадаг коммунистнуудай суглаан дээрэ үнгэрэгшэ жэлэй һуралсалай дүн хэлсэгдээд, энэ жэлэй һуралсал тухай зүбшэһэн байгаабди.

Үнгэрэгшэ жэлдэ соёл сурталай хүдэлмэри, түбхын түрүүндэ экономическа һуралсал нилээд һайжарһан байгаа. Аймагай партийна организациин 32 процентнь экономическа кружогуудта, семинарта һураһан, бэеэ даагаад һурагшадшье экономическа эрдэм шудалһан байна. Һурагшадта, илангаяа хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэ экономическа эрдэм ехэ туһа хүргөө.

Үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ «Эрдэм», Сталинай нэрэмжэтэ, «Заря» колхозуудта, Худанай леспромхоздо, мүн бусад эмхи зургаануудта партийна һуралсал эмхитэйгээр ябуулагдаһан юм.

Гэбэшье, партийна һуралсалда дутагдалай бии байһан туладань, партиин айком пропагандистнуудай хүдэлмэриин һайн дүршэлые согсолон, шиидхэгдээгүй асуудалнуудта коммунистнуудай анхарал хандуулха гэжэ оролдодог байгаа. Мүнөө жэлдэ һуралсал эмхидхэхэдээ, марксизм-ленинизмын теори болон түүхэ һайса шудалхаар бодомжолон хараалһан байнабди. Айкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедэй дэргэдэ марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури шудалха семинар эмхидхэгдэхэ. Энээндэ партийна, советскэ эдэбхитэд һураха юм. Мүн партиин түүхэ шудалха кружогууд олон болоо. Иимэ—9, хүдөө ажахын экономико шудалха 9 кружок, 4 политһургуули гэхэ мэтэ бии. Зарим коммунистнар бэеэ даагаад һуралсаха юм.

Манай аймагай холын гүүртэ болон отарануудта хүдэлдэг коммунистнуудай һуралсалда зарим тэды бэрхэшээл тохёолдодог. Үнгэрэгшэ жэлдэ гүүртэ, отарануудта мүнөө үеын политика шудалха кружок эмхидхэгдэһэн байгаа. Жэшээнь, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой нэгэ гүүртэдэ иимэ кружок бии аад, мүртэйгөөр хүдэлөөгүй һэн. Юундэб гэхэдэ, хэдэн гүүртын малшад сугларха ёһотой аад, тиигэжэ шададаггүй. Тиимэһээ энэ жэлдэ холын гүүртэ, отарануудтахи коммунистнуудай һуралсалые ондоогоор—бэеэ даагаад һурахаар эмхидхэхэ гэжэ шиидээбди. Тиихын тула хүн бүхэнтэй хөөрэлдэжэ, партийна эхин организаци бүхэн иимэ хүнүүдтэ заабари үгэжэ байхын тулада эрдэм бэлэдхэлтэй нүхэдые томилоо.

Үдэшын һургуулида, мүн заочноор һураха хүнүүдтэ зохихо услови хангагдаха. «Заветы Ильича» колхозой партийна организациин дэргэдэ КПСС-эй түүхэ шудалха кружок бии. 4 коммунистнарайнь 4-дэхи класста һураха дуратай байһан тула, тэдээндэ зааха багшанар томилогдоо.

Партиин айкомой политическэ гэгээрэлэй кабинет пропагандистнуудай түрүү дүй дүршэл согсолжо байна. Октябрь һара соо болохо семинарта бэлэдхэнэ.

Партиин XXI съезд зарлаха тухай КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоол аймагай ажалшадай эдэбхи үүсхэл бадаруулаа. Коммунистнуудай партийна һуралсалые һайжаруулбал, партиин XXI съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха хэрэгтэ туһалхань лабтай.

А. Качин, КПСС-эй Хэжэнгын айкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша.

НОМООР ҺАЙСА ХАНГЫТ

Заиграйн аймагай партийна эхин организацинуудта һуралсалай шэнэ жэлэй бэлэдхэл дүүрэнтээ. Аймаг доторнай мүнөө жэлдэ 100 гаран политһургуули, экономическа семинар нээгдэхэ.

Үнгэрэгшэ жэлэйнгээ дүнгүүдые зүбшэн хэлсэхэдээ мүнөө жэлэй һуралсал тушаа коммунистнуудтай хөөрэлдэгдэһэн байна. Зундаа һуралсал зогсоогдошоогүй, харин үргэлжэлһөөр байгаа юм. Полевой станууд, фермэнүүд, үбһэнэй бригадануудта лекци уншагдадаг, кинолектори ходо хүдэлдэг байба. Мүн экономическа семинарнууд эмхидхэгдээ. «Улаан Эрхирэг» колхоздо, Онохойн барилгын управленидэ, мүн бусадшье газарта нажартаа экономическа семинарай хэшээл болодог байгаа.

Коммунистическэ партиин түүхэ шудалха хэрэгтэ анхаралаа ехээр табижа, манай аймагай коммунистнууд мүнөө жэлдэ тиимэ кружогуудта һурахаяа дурлаһан байха юм. Коммунистнууд болон партийнабэшэ эдэбхитэдэй дура хүсэлые хараада абажа, партийна организацинуудаар КПСС-эй түүхэ шудалха 30 кружок байгуулагдаба.

Эрдэм һургуули багатайшаг коммунистнуудай һурахын тулада аймаг дотор 26 политһургуули хүдэлхэнь.

Марксизм-ленинизмын үндэһэн һургаал шудалха кружогууд мүнөө жэл түрүүшынхеэ эмхидхэгдээ. Эдээндэ багшанар, ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэд, хэлхеэ холбоошод һуралсаха юм.

Аймагай партийна организаци экономическа һуралсалда ехэ анхарал хандуулдаг болонхой. Промышленностиин, хүдөө ажахын экономико шудалха кружогууд, семинарнууд ехэ аша туһатай байгаа. Энэнэй ашаар манай ажахын хүтэлбэри эли бодо һайжараа. Мүнөө жэлдэшье иимэ кружогууд, семинарнууд хүдэлхэ.

Пропагандистнууд партийна гэгээрэлэй хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэдэг. Тиимэһээ пропагандистнарые зүбөөр шэлэн олохо шухала. Манай партийна организаци дүршэл ехэтэй, эрдэм һургуулитай хүнүүдые пропагандистаар томилдог гуримтай. Пропагандистнарта саг үргэлжын туһаламжа үзүүлхэ зорилгоор политическэ гэгээрэлэй кабинет семинар, зүблөө зарладаг, бэрхэ пропагандистын дүй дүршэл тухай хөөрэлдэдэг юм.

Партийна гэгээрэлэй хүдэлмэридэ ном һудар тон шухала байдаг. Теэд манай кабинет номоор үсөөн. Энээнтэй дашарамдуулан номой худалдаа наймаанай Бурядай конторын муу хүдэлмэри тухай хэлэлтэй байна. Промышленностиин, хүдөө ажахын экономико шудалха, политһургуулида үзэхэ ном манай аймагта асардаггүй, мүн харуулан ойлгуулха хэрэгсэл тон хомор.

Партийна гэгээрэлэй хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалые хэлэнгүй аргагүй. Юуб гэхэдэ, марксизм-ленинизмын теориие бэеэ даагаад шудалхаар аргатай олон коммунистнууд кружогуудта һураха гэжэ бэшүүлээд байна. Коммунистнуудай юрэнхы эрдэм дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зохихо анхарал табигданагүй. Аймаг доторнай үдэшын 4 һургуули бии. Мүн республикын түб хотодо дүтэ һэн туладаа техникумдэ, дээдэ һургуулидашье заочноор һураха арга бии.

Арад түмэниие толгойлон, түрүү зэргэдэ ябадаг коммунистнар бултадаа дунда, дээдэ һургуулитай болохын тулада оролдохо ёһотой. Тиихэдээл парти, правительствын табиһан зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаха болоно.

С. Аверина, КПСС-эй айкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша.

Үнинэй комсомолшуудай уулзалга

Манай республикын үнинэй комсомолшууд ВЛКСМ-эй дүшэн жэлэй ойе залуушуултай хамта һайнаар угтаха гэжэ оролдоно. Совет засагай түрүүшын жэлнүүдтэ эдэбхитэй комсомолшууд ябаһан хүнүүд Хизаар ороноо шэнжэлдэг музейн гэртэ һаяхан сугларжа, үнинэй комсомолшуудай Совет эмхидхэбэ. Тэрээндэнь нүхэр Н. Е. Левский түрүүлэгшээр, нүхэд Л. П. Сабуров, Г. Д. Хлызов, Л. А. Рухлядьева, И. В. Садовников, С. С. Коновалов гэгшэд гэшүүдээр һунгагдаа.

Тэдэнэр «ВЛКСМ-эй 40 жэлэй ойдо» зорюулагдаһан выставкэ эмхидхэхэ түсэб баталаад, выставкын комисси тогтоогоо. Тэрээндэнь нүхэд Д. С. Бородых (түрүүлэгшэ), Е. А. Халтанова, Н. А. Шитина, М С. Южук, Е. А. Широких-Полянская гэгшэд ороо. Тэдэнэр түрүүшын үедэ комсомолой хэһэн хүдэлмэриие харуулһан зураг, документнүүдые бэдэржэ олохо, намтараа бэшэжэ үгэхэ юм.

Олохон хүнүүдынь комсомолой эхин организацинуудта, комсомолой пропагандистнарай семинарта ошожо, комсомол ябаһан тухайгаа хөөрэжэ үгэхэ.

Тэрэшэлэн үнинэй комсомолшууд зарим аймагуудаар ябажа, залуушуултай, ажалшадтай уулзаха гэжэ хэлсээ.

Л. Николаев.

Баргажанай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой эрхим хонишон Н. Ш. Тугутов энэ жэлдэ хонин бүриһөө 4 килограмм 500 грамм нооһо хайшалаа. **Зураг дээрэ:** хонишон Надмит Шагдурович Тугутов.

З. Веснинагай фото.

Хонидоо үбэл эртэ хурьгалуулхабди

Манай колхозойхид һүүлэй 2—3 жэлдэ хонидоо үбэл хурьгалуулжа, энэ түрүү аргын үлүү һайн байһые ойлгоо. Минии даадаг комплексно бригадынхид байгша оной январь, февраль һарануудта 2500 хурьга абаа һэн. Эдэ хурьгаднай гарза хоролтогүйгөөр түлжэжэ, томо хонид болонхой. Бүхы хурьгадаа июнь һарада эхэһээнь һалгаахадамнай, тэдэнэй шэгнүүр тус тустаа 25—30 килограмм болоһон байба. Хурьган бүхэнһөө 1—1,2 килограмм нооһон абтаа. Харин мүнөө тэдэ хурьгаднай дунда зэргээр 30—35 килограмм шэгнүүртэй. Иимэ хурьгад шэрүүн хүйтэнһөө балай айхагүй, хүсэ шадал һайнтайгаар үбэлжэхэнь лабтай.

Хонидоо үбэл хурьгалуулхын тулада тэдэнээ август, сентябрь соо искусственна аргаар ороондо оруулдаг заншалтайбди. Хонидые искусственна аргаар ороондо оруулха хоёр пункт августын эхинһээ хойшо хүдэлмэрилнэ. Сентябриин 14-нэй мэдээгээр бригадымнай 1800 эхэ хонид ороондо оруулагдаа (түсэбөөр 2500 хонин). Энэ һарын эсэс болотор үлөөшэ 700 шахуу эхэ хонидоо урэжүүлхэ түсэбтэйбди. Хонишоднай хараалһан түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэнэ.

Иигэжэ хонин ажалдаа түрүү арга үргэнөөр хэрэглэн, хонидойнгоо харууһа, тэжээлые зүбөөр эмхидхэжэ, тоо толгойень түргэнөөр олошоруулжа, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлжэ байнабди. Үнгэрэгшэ хабар манай бригадынхид 9648 толгой хони хайшалхадаа, хонин бүхэнһөө 3,170 килограмм нооһо абажа, хараалһан түсэбөө 105 процент дүүргэнхэй.

Ерэхэ жэлдэ энэ амжалтаяа бүри арьбадхахын тула манай хонишод эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Д. Бадмаев, Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой комплексно бригадын бригадир.

ҮДЭРЭЙ ТЕМЭДЭ

Ороoһо тарянай гээлтэтэй тэмсэ

Эдэ үдэрнүүдтэ республикымнай колхоз, совхозууд таряа хуряалгаяа дүүргэхэ дүтэлжэ байна. Сентябриин 15-най мэдээгээр аймагуудта бүхы орооһото тарянай 82,2 процентнь хадагдажа, хуряагдаа. Байгша ондо олонхи аймагуудта тарянай ургаса хуряалга урда жэлнүүдэйхидэ орходоо яһала эртэ, эмхитэйгээршье үнгэржэ байһаниинь элитэ.

Теэд колхоз, совхозуудта орооһо таряан хэр һайн шанартайгаар, сэбэрээр, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряагдажа байнаб?

Энэ жэлдэ республикын зарим аймагуудта ган боложо, таряан набтар, ургасань үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ һураггүй муу байгаа. Илангаяа таряа ехээр ургуулдаг Заиграйн, Хориин, Иволгын, Хэжэнгын, Кяхтын, Сэлэнгын, Яруунын, Тарбагатайн, Зэдын аймагуудта тарянай ургаса урда урда жэлэйхидэ орходоо зарим тэды доошоо байхань. Тиихэдэ энэ жэлдэ тарянай ургаса хаа хаанагүй эртэ, нэгэ жэгдэ шахуу эдеэшээ.

Тиимэһээ колхоз, совхозууд эртэ эдеэшэһэн таряагаа богони болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр хадажа абахын түлөө, амяарлан хуряалгые хэрэглэхэ, бүхы хүсэ, арга боломжонуудаа гүйсэд элсүүлэн ажаллаха зэргэтэй байгаа. Тиин республикын олохон колхозууд энэ хүдэлмэреэ ехээр унжагайруулжа, муугаар ябуулна. Илангаяа орооһото тарянай хуряалгада гээлтэ ехэ гарана. Энээн тушаа анхарал үшөөл бага табигдана.

Колхоз, совхозуудта таряа хуряалгын шанарые шалгажа үзэхэдэ, хадагдаһан тарянай гектар бүридэ дунда зэргээр 70—71 килограмм орооһо таряан гээгдэнэ гэхэ гү, али гектар бүриһөө абтаһан тарянай 9 процентнь газартаа үлэшэһэн болоно. Набтараар, шэнгэнээр ургаһан зарим газарта амяарлан хуряалгын хэгдэхэдэ бүришье ехээр таряан гээгдээ. Тэрэшэлэн намар, хабарай хара таряан, овёс баһал ехэхэн гээлтэ, хоролтодо орожо байнхай.

Хэжэнгын аймагай зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ жэлдэ «орооһо тарянай ургаса муу» гэжэ шалтаад, хуряалгаяа тон муугаар ябуулжа, таряагаа гээлтэдэ ехээр оруулна. Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид 100 шахуу гектар шэниисын набтар таряае ёһын тэдыдэ амяарлан хадаад, 6—7 хоногто һолоомонойнь узуурта хэбтүүлжэ хуряахада, гектар бүриһөө миил 100 килограмм орооһон абтаа. Һүүлдэнь тэрэ газарые шалгажа үзэхэдэ, колхозойхид таряагаа тон муугаар, дээгүүр хадаһан, тэрэнээ һолоомонойнь узуурта удаан хэбтүүлжэрхиһэн дээрэһээ суглуулхадань тарянай хахадһаа ехэнхинь газартаа үлэшэһэн байгаа. Эндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 232 гектар шэниисэ муугаар хадагдаһан, хуряагдаһан дээрэһээ гектар бүридэ 19 процент тарянайнь гээгдэһэн байха юм.

Прибайкальска аймагай «Путь к коммунизму» колхозойхид ехэнхи таряагаа амяарлан хуряажа, гектар бүриһөө дунда зэргээр 10 центнер ургаса абаа. Теэд энэ түрүү аргые зүбөөр хэрэглэжэ шадаагүй, энээндэ машина, техникээ хүсэд бэлдээгүй байһанһаа дундуур абажа үзэхэдэ, гектар бүридэ 193 килограмм таряа гээгээ гэхэ гү, бүхы ургасынгаа 19 процентые зартань үлөөжэрхёо гээшэ.

Мүн Курумканай аймагай Сталинай, Калининай нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозууд таряагаа гээлтэдэ ехээр оруулна. Баргажанай «Гигант», Ленинэй нэрэмжэтэ, Заиграйн «Гигант», Хориин «... коммунизма», Кударын «40 лет Октября» колхоз, Мухаршэбэрэй «Эрдэм» совхоз орооһо тарянайнгаа ургасые тон муу шанартайгаар, гээлтэ хоролто ехэтэйгээр хуряажа гүрэндөө, хамтынгаа ажахыда ехэхэн хохидол ушаруулаа бшуу.

Дурсагдаһан эдэ совхоз, колхозуудта орооһо тарянай гээлтэ хоролтодо ехээр ороһонойнь гол ... тагааниинь гэбэл, зарим газарта амяарлан хуряалгада машина, ... никэеэ хүсэд һайнаар бэлдээгүй, элдэб набтар, муу ургасатай таряа хадаха, суглуулхаар тусхай ... рэлгэ лафетнэ жатка, комбайн тодхоогүй аад, амяарлан хуряахээбди гэжэ нюдэ бүглэһэн байна юм. Тиимэһээ набтар, зарим таряа хэбтэшэһэн таряае хадахадаа, ... фетнэ жаткынгаа хюрөө эгээл ... гуур сабшахаар тодхоогүйһөөр ... ложо, тарянайнь залаануудые сабшуулжа газартаа үлэнэ, ... шье һаа ехэнхинь жаткын хюрөө ... оройдоо дайрагдангүй гарана. Мүн олонхи колхозуудта на... хэбтэһэн таряа хадахадаа жа... комбайнынгаа мотовилын хүн... модонуудта тусхай эльбүүр ха... үгэдэггүй, хедерээ хэрэгтэй ... тань урда, хойно болгожо таа... даггүй. Гадна комбайнернууд ... ряанайнгаа газарта мүр гар... даа, тэрэнээ сэхэ татадаггүй ... һээнь валнуудынь тон годирууд дэ тэндэ хаягдашаһан байжа, ... луулхадань гээлтэдэ ехээр о... Комбайнай подборщигууд ... ушарта һайнаар тодхогдоо, т... рэгдээгүйһөө боложо, таряае ... суглуулдаггүй, транспортёрһоо ... жуу тээшэнь унагаажархидаг ... ха юм. Мүн подборщик бүхэн... гахан мотовила гү, али хоёр ... халхабша тодхожо үгэхэдэ та... хажуу тээшээ унадаггүй, гээл... шье ородоггүй. Теэд тиимэ ха... шатай мотовила хаанашье ... лэгдэдэггүйнь гэмшэлтэй.

Һолоомонойнгоо узуурта ... газарта ехээр няалдашаһан ... суглуулхадаа подборщигуудта ... хай лифтер тодхожо үгэдэг... тон муу. Тиихэдэ олонхи колхоз... та хадагдаһан, хуряагдаһан та... най һүүлээр үлэһэн залаану... тармуураар, гараар суглуулха ... дэлмэри хаанашье эмхидхэгдэ...

Тэрэшэлэн Заиграйн аймагай Орджоникидзын нэрэмжэтэ, «Гигант», Зэдын аймагай «Эрдэм», ... дарын «40 лет Октября», Сэлэн... XX партсъездын нэрэмжэтэ ... бусад олон колхозуудта ком... һаа гараһан, мүн тоог дээрэ б... таряае һайнаар шэгнэжэ, з... бүридхэхэ, хадагалха хүдэл... тон һулаар, хангалтагүйгөөр ... бигданхай.

Ойрын үдэрнүүдтэ колхоз, с... зуудта хадагдаһан, хуряагдаһан та... ряанай газарые дахин нар... шалгажа, хэн комбайнер, хэн ... шинистын гэмээр таряан гээ... ороoб гэжэ тодорхойлхо, зэ... хүнүүдые шанга харюусалгада ... баадуулха шухала.

А. Никола...

Гахай үсхэбэрилгэдэ анхарал ехээр табиха

Гахай гээшэ ондоо малһаа түргөөр үдэдэг, томо болосотой, таргаласатай амитан юм. Тиимэһээ богонихон болзор соо, бага гаргашатайгаар ехэ мяха, өөхэ абажа болохо байна.

Манай эндэхи зарим колхозууд гахай үсхэбэрилгөөр зарим тэды амжалта туйлаа. Жэшээнь, Кабанскын аймагай «Коммунизм» колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ хахалһан газарайнгаа 100 гектар бүридэ 15,7, Иволгын «3-я пятилетка» колхоз—14,2 центнер гахайн мяха абаа һэн. Борьёогой, «Эрдэм» совхозууд нёдондо эхэ гахай бүридэ хорёод центнер мяха тушааһан байна.

Бурядай түрүү гахайшан Д. Очирова (Мухаршэбэрэй «Ошон» колхоз) нёдондо 125 гахайн толгой бүриие 90 килограмм, Калининай нэрэмжэтэ колхозой гахайшан (Кяхта) Ш. Каримова 107 гахайе 90—90 килограмм болгоод тушааһан юм.

Тиигэбэшье бүхы республика доторхиие абажа үзэбэл, хахалһан газарай 100 гектар бүридэ гахайн мяхан тон багаар абтана. Илангаяа Зэдын, Ториин аймагуудта хахалһан газарай 100 га бүридэ 1,2—2,6 центнер хүртэнэ. Манайнгаа эндэ гахай олоор үсхэбэрилдэг Бичурын, Мухаршэбэрэй, Тарбагатайн болон бусад зарим аймагуудташье тэрэнэй мяхан багаар абтана.

Нёдондо жэл колхозуудтамнай дунда зэргээр эхэ гахай бүриһөө 6 поршоонхо, абтаһан, 4,8 толгой шахажа таргалуулагдаһан юм. Шахагдаашань тус бүридөө дунда зэргээр 61 килограмм болоо.

Гахай олоор үсхэбэрилхэ, мяха ехээр абадаг болохын тулада тэжээл, байра, үүлтэрыень эрид һайжаруулха шухала. Эхэ гахайнуудые жэлдээ хэды дахин түрүүлжэ, түл олоор абаха, нэгэ түрүүлээд үүсэлдэг ябадал ехээр хэрэглэхэ болонобди. Эхэ гахайнуудые ямар болзорто (хэдыдэ) түрүүлхэ тухай асуудал тодорхойлхо хэрэгтэй.

Үшөө нэгэ асуудал хараад үзэе. Манай колхоз, совхозуудта бүхы абтадаг мяханай 24 процентые гэхэ гү, али хахалһан газарай 100 гектар бүриин 18—20 центнер гахайн мяха абадаг болохо ёһотой. Энэ зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхын тула газар газарай эрхэ байдалые хараада абалсан, гахай үсхэбэрилгые урдынхиһаа ондоо шэглэлтэйгээр эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Орооһо таряа, хартаабха ехээр таридаг аймагуудта гахай олоор үсхэгдэхэ болоно. Бичурын, Мухаршэбэрэй, Тарбагатайн, Кабанскын, Прибайкальска, Түнхэнэй, Хориин, Кударын, Заиграйн аймагууд тэрэ тоодо оролсоно. Харин бусад аймагуудай колхозууд хоёрдохи бүлэгтэнь оролсохо. Тэндэхи колхозууд гол түлэб үхэрэй мяха абадаг байха болоно бшуу. Тиихэдэ бүхы абтадаг мяханайнь 10 процент гахайн мяхан байха ушартай.

Һүүлэй үедэ колхоз, совхозууд нэгэ түрүүлээд мяхалагдаха эхэ гахайнуудай тоое олошоруулаа. Залуу гахайе нэгэ түрүүлээд мяхалдаг түрүү арга үргэнөөр хэрэглээд байбал, мяха абалга түргөөр ехэдхэгдэхэ болоно.

Олон колхоз, совхозуудай дүршэл дээрэһээ харахада, эхэ гахайнууд 3—4 жэлэй туршада хэрэглэгдэжэ, шадаал һаа оло дахин түрүүлэгдэхэ, олон түл үгэхэ ёһотой. Гэхэтэй хамта зарим мэргэжэлтэд энэ асуудалда анхарал багаар табидаг. Олон ажахыда эхэ гахайнууд муугаар хэрэглэгдэдэг байна. Эдэниие ашаг багатайгаар хэрэглэхэдэ, гаргашаяа харюулдаггүй юм. Энээнһээ шалтагаалан мяханайнь үнэ сэн ехээр дээшэлнэ. Зарим колхоз, совхозуудта хоёр һаратай поршоонхын үнэ нэгэ центнер гахайн мяханай сэнгэй 35 процентһээ дээшэ болоно. Тиимэһээ мяханайнь үнэ сэнгые доошолуулха зорилгоор эхэ гахайнуудые бүри ашагтайгаар хэрэглэдэг болохо ёһотойбди. Тиигэхын тулада гахай түрүүлхэ асуудалые зүбөөр шиидхэхэ шухала. Олонхи колхозууд тэдэнээ апрель, май һарада түрүүлдэг, хоёрдохёо түрүүлхэ хэрэгые али болохо аргаар хойшолуулха гэжэ оролдодог юм. Юундэб гэхэдэ эхэ гахайнуудаа хабар эртэ хоёрдохёо үрэжүүлээд, намар, хүйтэнэй үедэ поршоонхонуудые абажа харууһалхаяа бэрхэшээдэг. Мухаршэбэрэй «Коммунизм» колхоз, «Эрдэм» совхозой дүршэлые харахада, эхэ гахайнуудые түрүүшээр январь, февраль һарада, хоёрдохёо—июнь, июль соо түрүүлдэг. Энэнь манай республикын байдалда таарамжатай.

Эхэ гахайнууд яахадаа муугаар хэрэглэгдэнэб гэхэдэ, хүгшэржэ муудаһан, үдэсэгүй болоһониинь саг соогоо илгагдажа гаргагдангүй, тоодо ороод ябалсана.

Тарган мяха бүри ехээр абадаг болохын тулада нэгэ түрүүлээд мяхалагдадаг эмэ гахайнуудые олоор, ашагтайгаар тэжээхэ шухала. Нэгэдэхи бүлэг аймагуудаар эхэ гахай бүридэ: нэгэ түрүүлээд мяхалагдаха 4, зарим ушарта бүри олоншье гахайтай, хоёрдохи бүлэг аймагуудта—хоёрһоо үсөөн бэшэ иимэ гахайтай байха ёһотой.

Манай республика дотор томо сагаан гахайн үүлтэр һайшаагдажа абтанхай. Үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэриин тусхай түсэбтэй, шэглэлтэйгээр ябуулагдаагүй дээрэһээ, сагаан гахайнууд удаан сагай туршада үсхэбэрилэгдэжэ, нютагай үүлтэрэй гахайнуудтай холисолдоод, ашаг олзо багатай, забһарай холимог болошоо.

Энэ хүдэлмэридэ бии байгаа дутагдалнуудые һаяар усадхаха зэргэтэйбди. Томо сагаан гахай үсхэбэрилхэ хэрэгые гуримшуулхаар болоо. Ашаг олзо ехэтэй иимэ гахайнууд элдэб холисогүйгөөр үсхэбэрилэгдэхэ ёһотой гэжэ һанамаар. Нэгэ колхоздо гү, али совхоздо томо сагаан үүлтэрэй гахайн фермэ бии болгохоор саг ерээ. Юундэб гэхэдэ, иимэ гахайнуудые ондоо область, республиканууднаа асаржа, ехэ гарза хэнэбди. Хэрбээ өөһэдтөө тиимэ фермэнүүдые эмхидхэбэл, нютагайнгаа эрхэ байдалда тааараһан, һайн гахайнуудтай болохо байнабди.

Түргэн томо болодог, таргалдаг үүлтэрэй гахайнуудые үсхэхын тула тэдэнэй шуһа холидог байна. Туршалгын станциин дурадхалаар Сибириин хойто зүгэй үүлтэрые Сибириин хара эреэн гахайнуудтай холидог. Манай шэнжэлһэнэй ёһоор, томо сагаан үүлтэрэй гахайнуудые сибириинхитэй холиходо, мяха, өөхэнэйнь гараса 15—20 процентээр дээшэлдэг байба. Гэхэтэй хамта түсэб, бодомжогүйгөөр энэ хүдэлмэри ябуулбал, һайн үүлтэрэй гахайн шанарынь байн байн муудадаг.

Ажахы бүхэндэ томо сагаан үүлтэрэй эмэ гахайнуудые илгажа, шалгагдамал азарга гахайнуудые тэдээндэ табиха хэрэгтэй.

Сибириин хойто зүгэй хара эреэн гахайнуудай тусхай фермэ эндээ эмхидхэхээр болоо.

Тэжээл тухай нэгэ хэды үгэ хэлээе. Колхоз, совхозуудай жэлэй тоосооной дансануудые шалгахада, гахайда гол түлэб концентрированнэ тэжээл үгтэдэг байха юм. Жэшээнь, Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 2418 центнер тэжээл гаргашалһан байна. Тэрэнэйнь 2302 центнер концентрированнэ тэжээл байгаа. Бичурын совхоздо гансал иимэ тэжээл эдюулэгдэнэ. Харин Кяхтын совхоздо гахайн тэжээлэй 50 процентнь хартаабха болоһон байна.

Гансал концентрированнэ тэжээл эдюулхэдэ мяханиинь ехэ үнэтэй болодог. Гэхэтэй хамта силос, тэжээлэй корнеплод, үбһэнэй талхан, үбһэн, машиндагдаһан һүн, нилгэдэһэн, мяха-яһанай, шуһанай талхан, эдеэ хоолой, загаһанай промышленностиин үлэгдэлнүүд гахайн тэжээлдэ хэрэглэгдэнэгүй.

Олохон аймагуудаар гахайн тэжээлдэ хартаабха ехээр хэрэглэдэг. Зүгөөр хартаабхынгаа ... хубиие эртэ эдеэшэдэг, яровизаваннэ үрэһээр тарибал болохо, ... дээ шанга хүйтэнэй буутар ... бэлшээхэдэ таарамжатай. Га... багаар хээд, тариһан хартаабхаа полидо бэлшээжэ, тус бүр... 90—110 килограмм хүрэтэр ... нүүртэй болгоод тушаажа ... байна.

Гахайда тыквэ, хартаабха, ... во ургамал холиһон силос, 15 ... цент концентрат ба 15 проц... церным талха холижо, силос ... эдюулхэдэ иэмэтэй байдаг. ... дэ сүүдхэдээ шэгнүүрнь 600 ... хүрэтэр нэмэдэг.

Зундаа ногоон тэжээл эдю... гахай түргэн мяхажадаг, тарг... Люцерные залаата ургама... тай, горохые овёстой, кукуру... рохтой, хартаабхые тэжээл... пустатай холижо тарихада ... моор байдаг. Мүнөө үедэ га... белогтой тэжээл тон багаар ... Колхоз, совхозуудта белогт... жээл таридаг болохоһоо гадн... ханай, һүнэй, загаһанай пр... ленностиин үлэгдэлнүүдые ... лэн, тусхай нэгэ газарта бе... тэжээл хэдэг болохо шухала ... гэжэ Байгалдахи загаһанай ... шадар, Баргажанда, Улаан... мяха-консервын комбинадай, ... сыр хэдэг ехэ заводуудай д... белогтой холиһон тэжээл гар... заводуудые эмхидхэхээр саг ... гэжэ һанагдана. Мүн колхоз, ... зуудта үбһэнэй талха, холи... жээл бэлдэдэг заводуудые би... гобол һайн байгаа.

И. ХАМАГАНОВ, зоот...

...ад зоной дурадхал, бэшэгүүд болон гомдолнуудта анхаралтайгаар хандая!

РЕДАКЦИИМНАЙ ҺҮҮЛЭЙ ПОЧТОҺОО

Колхозууд, совхозуудай, РТС-үүд болон эмхи зургаануудай ...дэлмэрилэгшэдһөө үдэр бүри олон тоото бэшэгүүд газетын редакцинуудта ороно. Үнгэрһэн жэлэй 8 һаратай жэшэбэл, байгша ...ой 8 һарада манай редакци 351 бэшэг үлүү олоор абаа.

Эдэ бэшэгүүд соогоо ажалшад ажалай амжалтанууд тухай тэм...глэнэ, мүн хүдэлмэриингөө зарим дутагдалнуудые элирүүлэн, ...рэнние түргэнөөр усадхаха һанамжануудые оруулна.

Газетэдэ толилогдоһон шүүмжэлхы статьянууд болон бэшэ...гүүдэй дохёогоор хуули буса ябадалнуудые гаргаһан, ажалшадай ...рилтэнүүдтэ, гомдол дурадхалнуудта хойрогоор хандаһан барим...нуудэлирүүлэгдэжэ, тэдэниие усадхаха хэмжээнүүд абтана.

Гэхэтэй хамта ажалшадай гомдол бэшэгүүд, мэдүүлгэнүүдтэ ... тэдыгээр хандадаг, тэрэниие нобшо хойрогоор шиидхэдэг ...шарнууд үшөөл үзэгдэнэ. Манай газетын редакци һая хүдэлмэ...шэд, хүдөө бэшэгшэдэй хабаадалгатайгаар зарим эмхи зургаа...нуудта ажалшадай гомдол, бэшэгүүд ямараар харагданаб гэжэ ...алгажа үзэһэн байна. Энэ хуудаһанда тэдэ материалнуудһаа то...лиснобди.

...епутадуудай анхарал оролдолго

...ан-Удэ городой ...езнодорожно ...йгүйсэдкомой хү...рилхы хүдэл...лэгшэд, депу...уд ажалшадай ...дхалнуудта, ...л бэшэгүүдтэ ...ралтайгаар хан... Жэлэй эхин...һоошо тус рай...эдкомдо 270 ...ү гомдол, мэ...гэнүүд ажал...һаа ороһон бай... Райгүйсэдкомой ...нуудта ороһон ...лгэ, гомдол... тэрэ дороо 2— ...дэрэй туршада ...идаад, тодор... харюу үгтэнэ.

...нсионер, хоёр... группын инва... Андрей Яковле... Михайлов мэ...гэ барихадаа ...ай бариһанайм түлөө тохогдоһон налогһоо намайе сүлөөлыт, хоёр үхибүүдтэйб, бэшэ ажаллаха хүн бүлэ соомни үгы, болохо тээшэнь шиидхэжэ үгыт» гэжэ гуйба.

«Һаамхай үнеэ бариһанайм түлөө тохогдоһон налогһоо намайе сүлөөлыт, бүлэдөө олон хүнтэй намда налог түлэхэ гээшэ бэрхэтэй байна» гэжэ райгүйсэдкомой финансова таһагайхидта заводой хамһабарийн хүдэлмэрилэгшэ П. А. Болокова хандаһан байгаа.

Эдэ асуудалнуудые тус райгүйсэдком удаадахи зүблөөн дээрээ зүбшэн хэлсээд, мэдүүлгэ баригшадые налогһоонь сүлөөлһэн байха юм. Мүн тэрэшэлэн райгүйсэдкомой үзэмжэдэ ажахын бусад асуудалаар олон дурадхал, мэдүүлгэнүүд ородог байна. Депутадууд Панченко, Собакин, Доржиев болон бусад һунгагшадай мэдүүлгэ, гомдолнуудые бүхы талаһаань хаража үзөөд, саг дарыдань харюу үгэжэ байдаг юм.

Иигэжэ Железнодорожно райгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай гомдол, мэдүүлгэнүүдтэ тобшо тодорхой харюу саг дарыдань үгэжэ, һунгагшадайнгаа һайшаалда хүртэдэг болонхой.

Т. Бадмаин.

Иимэ „түлөөлэгшэд" ямар туһа хүргэхэб

...публикын «Росавтотракторо...быт» гэжэ контородо үдэр бү...он хүн зон суглардаг. Тэдэнэ...олонхинь машинын, тракторай ...гэн шухала запчасть абахаяа ...я байдаг. Эдэ хэд гээшэб гэжэ ...хоо һаа, РТС, МТС-үүдэй, ...ромхозууд, колхозуудай «тү...эгшэд» байха юм. Иимэ «тү...эгшэд» город соо ажаһуудаг, ...ошье хүдэлдэггүй, ямар нэгэн ...р олзо бэдэрэгшэд байха.

...урын совхозой, Хэжэнгын ...ай «Коммунизм», Тельманэй, ... Марксын нэрэмжэтэ колхо...й «түлөөлэгшэ» гэһэн үнэм...э саарһатай П. А. Бархатов. ...эй һамгаи Хэжэнгын аймагай ...еда» колхозой, Онохойн модо ...элэй конторын «түлөөлэгшэ» ...нэрэтэй, мүн Кударын, Му...эбэрэй, Хориин, Баргажанай, ...айн аймагуудһаа үнэмшэлгэ ...итай Д. В. Чебунин, А. А. ...кий, С. А. Добрынин, С. М. ...нов, Я. А. Кузнецов, мүн бу...ус контородо үдэр бүри шахуу ...адаг. Иимэ элдэб саарһа, ...элгэ баригшад үсөөрнэ бэшэ, ... улам олошорно. Тэдэниис ... соо барижа, тэдэндэ мүнгэ ...э байһан колхозуудта иимэ ...өлэгшэд» ямар бодото туһа... үзүүлхэ юм гэжэ асуумаар.

...С-үүдэй шэнэдхэн хубилгаг...ай ашаар өөрын техникэтэй ...он колхозууд элдэб олон ...ла запчастьнуудые хэрэглэдэг ...онинь мэдээжэ. Харин кол...ай энэ хэрэглэмжые хангаха ... РТС-үүдэй зариманиинь өөрынгөө үүргэ дүүргэнэгүй. Гадна, дээрэ дурсагдаһан Баргажанай, Хориин, Бичурын, мүн Курумканай, Хонхолойн РТС-үүд колхозуудые автомашинын, тракторай, мүн хүдөө ажахын бусад машинын частьнуудаар хангахын орондо, өөһэдөө иимэ «түлөөлэгшэдые» город соо барижа байдаг. Тиимэһээ ямар нэгэн шухала запчасть оложо абахын тула колхозууд элдэб хүнгэн аргаар олзо бэдэрэгшэдтэ колхозой үнэмшэлгэ барюулжа, ехэ мүнгэн зөөри гаргашална.

Иигэжэ колхозой, гүрэнэй мүнгэ гаргашалха хэрэгтэ эсэс табиха шухала. Заһабарилгын-техническэ станцинууд өөрынгөө үүргэ дээшэлүүлжэ, колхозуудые элдэб хэрэгтэй частьнуудаар һайнаар хангаха ёһотой.

Республикын Хүдөө ажахын министерство, тэрэнэй колхозно эмхидхэлэй-барилгын таһаг «колхозууд хэр зүбөөр мүнгэн сангай журам сахинаб, ямар гаргаша хэнэб» гэжэ хинан шалгаха ёһотой. Элдэб тусхай «түлөөлэгшэ», агентнуудые городто, олон базануудта бариһанай хэрэгшьегүй байна.

«Росавтотрактороснабсбыт» гэжэ конторын, мүн тэрэнэй таһагуудай ажалые гуримшуулжа, хүдөө ажахын, автомашинануудай шухала шухала частьнуудые элдэб хүнүүдтэ худалдахыень болюулха хэрэгтэй. Элдэб хонжоо наймаашадай, хүнгэн аргаар олзо бэдэрэгшэдэй гарыень татаха саг тулаа.

М. Николаев.

...лан-Удын горпищеторгын 28-дахи магазин досоогоо гоё һайхан бол...онхой. Эндэ худалдаа наймаанай шэнэ арга хэрэглэгдэнэ. Энэ магазинай...ара бүри эд бараанай эрьесын түсэб үлүүлэн дүүргэдэг.

...рааг дээрэ: наймаалагша М. Кобзева ажалдаа байна. Л. Антоновой фото.

Һанаагаа амаржа болохогүй

Хэнэйшье мэдэхээр хүн зоной элүүрые хамгаалха гээшэ ехэ хүндэтэй, харюусалгатай хэрэг мүн. Тиимэһээ элүүрые хамгаалагшадта, медицинскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хүнүүд саг үргэлжэ али нэгэн асуудалаар хандажа, тэдэнэрһээ гүйсэд харюу, туһаламжа абахые оролдодог гээшэ. Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй элүүрые хамгаалха таһагайхид (эрхилэгшэнь нүхэр Евдокимов) ажалшадай асуудалнуудта саг соонь харюусаха хэрэгтэ бага бэшэ анхарал хандуулна.

Байгша оной үнгэрһэн 8 һарын туршада тус таһагта 60 гаран элдэб янзын гүйлта, гомдол бэшэгүүд, дурадхалнууд ороһон байна. Ажалшадһаа ерэһэн эдэ бэшэгүүд хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй хараһанай һүүлээр тусгаар дэбтэртэ бэшэгдэнхэй. Бэшэгэй хэзээ ороһон, тэрээн тушаа ямар хэмжээнэй абтаһан тухай тус дэбтэртэ хододоо бэшэгдэдэг. Эдэ бүхы харюусалгатай хэрэгые элүүрые хамгаалгын таһагай эрхилэгшын орлогшо нүхэр Лепихина даажа байдаг. Энээнэй ашаар арад зонһоо ороһон бэшэгүүд болон мэдүүлгэнүүд, гүйлтанууд зүбөөр, саг соогоо шиидхэгдэдэг, элирүүлэгдэһэн дутагдалнууд усадхагдадаг болоо. Гэбэшье ажалшадһаа ороһон мэдүүлгэнүүд болон гомдолнуудай удаан саг соо хаража шиидхэгдэдэггүй ушарнууд үзэгдэжэ байһаар.

Жэшээлхэдэ, Днепропетровск городһоо ерэһэн нүхэр Горшкова Улан-Удэдэ 10 үдэрэй туршада үхибүүдые хүмүүжүүлэгшэдэй семинарта байһан тухайгаа үнэмшэлгэ эрижэ, энэ жэлэй эхеэр мэдүүлгэ бариһан байгаа. Энэ мэдүүлгэнь аяар 10 үдэрэй туршада арайхан гэжэ шиидхэгдэһэн байна.

Городой Батарейка тосхоной амбулаторийе эрхилэгшэ врач Шапсовичын бардам, бүдүүлиг зан гаргаһан тухай гомдол январиин 13-да абтаһан байна. Теэд энэ шанга гомдол аяар февралиин 11 болотор, нэгэ һарын туршада харагдажа үзэгдэһэн юм. Тиигэбэшье врач Шапсович зэмээ мэдэрээгүй, харин гомдол бариһан Пахомов буруу болошоһон байха юм. Мүн иимэрхүү гомдолнууд ондоошье хүнүүдһээ ороһон байна.

Улан-Удын Воровскиин үйлсын 17-дохи номерой гэрэй эзэн эхэнэр Жигжитова врач Румянцевагай хэрзэгы, бүдүүлиг зан гаргаһан тухай мэдүүлгэ майн 22-то бэшээ һэн. Тэрэ мэдүүлгыень тус таһагайхид аяар июниин 16 болотор шиидхэнгүй, миил дараад байһан байба. Гэхэ зуура врач Румянцевагай гэмэнь мэдээжэ байгаа. Ушарынь юуб гэхэдэ тэрэнэй хэрзэгы зантай ябадалые элирүүлһэн саарһа ахалагша врач нүхэр Дудкинһаа баһал ороод байгаа бшуу. Нүхэр Дудкин тэрээн соогоо «Румянцева шэрүүн зантай хүдэлмэрилэгшэ юм» гэжэ сэхэ бэшэнэ. Иимэ саарһанай байбашье, ямаршье баримтагүйгөөр А. М. Лепихина «врач Румянцева зүбтэй, Жигжитовагай гомдол шалгахада тодороогүй» гэһэн бардам бүдүүлиг харюу тэрэнэй гомдол дээрэ миил бэшэжэрхёод, һанаагаа амаршоо юм.

Иимэ баримтануудые саашадаа ябабашье тэсэшэгүй. Ажалшадай бэшэгүүд болон гомдолнуудые саг соонь хаража, зүб шиидхэбэри абажа байха гээшэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй нангин уялга болоно.

Д. Шагдуров.

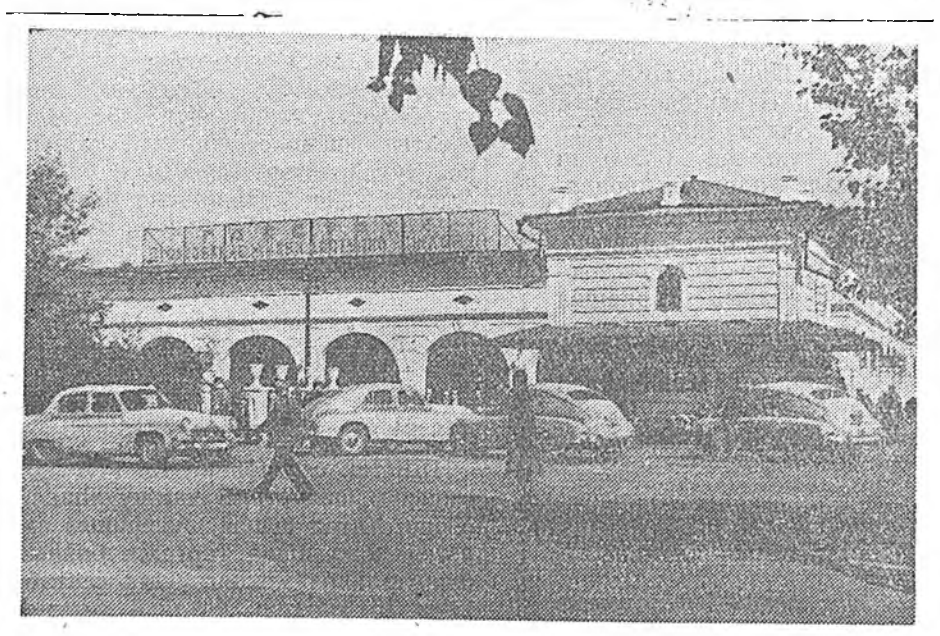
Кружок эмхидхэхые хүсэнэбди

Республикын городууд, аймагуудта машина жолоодогшо, тракторист болон радистнуудые бэлдэдэг кружогууд, курса нээгдэнэ. Тэдэнэй олониинь ДОСААФ-эй зүгһөө эмхидхэгдэдэг юм.

Теэд манай Цакир тосхондо иимэ нэгэшье кружок байхагүй. ДОСААФ гэдэг бүлгэм бии нэрэтэй аад, тэрэнэй хэһэн ажал харагданагүй. Тосхондомнай нилээд олон залуушуул бии. Тэдэнэй олониинь радист, тракторист, шофёр болохо хүсэлэнтэй. Тиигэбэшье мэргэжэл шудалхын тула эндээ һураха гэхэдэнь кружок байхагүй.

Б. Доржиев.

Закамен.

Улан-Удын таксомоторно станцида... И. Денисовэй фото.

ОКТЯБРЬСКА РАЙОНОЙ ЗАГС-ДА

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикымнай нийслэл хотын октябрьска районой ЗАГС-ые эрхилэгшэ Лариса Владимировна Чучина гэрлэгшэд Богданов В. П. Ярославцева Н. С. хоёрые амаршалжа байна.

А. Мантаевай фото.

Харюусалгаяа мартаһан хүтэлбэрилэгшэд

Һүүлэй жэлнүүдтэ һү һаалгын дээшэлжэ байһанай ашаар тоһоной заводуудта колхозууд һү ехээр тушаадаг болоо. Колхозуудһаа абтаһан һү, зөөхэй буйлуулжа, һайн шанартай тоһо, мүн бусад зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха гээшэ тоһоной заводуудай, сепараторна пунктнуудай хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгатай уялгань мүн.

Гэбэшье Яруунын тоһоной заводой хүдэлмэрилэгшэд һайн шанартай эдеэ хоол буйлуулан гаргаха хэрэгтэ хүсэд анхарал хандуулнагүй. Тус заводой мэргэжэлтэд хүдөөгэй заводуудта, сепараторна пунктнуудта тодорхой заабари, бодото туһаламжа үзүүлдэггүй байна.

Заводой технолог, директорые техническэ талаар орлогшо нүхэр А. Н. Семенова эндэ 3—4 жэл соо ажаллана. Нүхэр Семенова нилээд дүй дүршэлтэй болоһон мэргэжэлтэн гэжэ һанахаар юм. Харин хүдөөгэй заводуудай, сепараторна пунктнуудай ажал хинан шалгажа, хэрэгтэй заабари, зүбшэл үгэжэ байхын орондо, конторо соогоо миил һуужа байдаг. Арай гэжэ нэгэ ошон гэхэдээ сухалтай бүдүүлиг зан гаргадаг. Хүдөөгэй заводууд, сепараторна пунктнуудта һарадаа гү, али квартал бүхэндэ тоосоо, шалгалта хэдэггүй.

Гүндын тоһоной заводой, Шэрэнгиин, мүн бусад сепараторна пунктнуудай ажал 5—6 һара соо шалгагдадаггүй. Шалгалтын болон гэхэдэ олон дутагдалнууд элируулэгдэһэн, тоһо ба һүнэй бусад зүйлнүүд дуташаһан байгаа. Олон мастернууд, хамта 10 гаран хүдэлмэрилэгшэд ажалһаа гаргагдаа һэн. Мүн тиихэдэ ямаршье шалтагаангүйгөөр жиирэй хүдэлмэришэд ходо һэлгэгдэжэ, ажалһаа сүлөөлэгдэнэ. Хүдөөдэхи тоһоной заводуудай, сепараторна пунктнуудай ажал хүдэлмэреэр саг соонь һонирхожо, хэрэгтэй туһаламжа үзүүлжэ байгаа һаа иимэ баримта ушархагүй байгаа.

Аймагай тоһоной заводой хүдэлмэрилэгшэдэй уялгата ажалдаа хайша хэрэгээр хандаһанайнь үшөө нэгэ баримта харуулмаар. Тулдун гэжэ газарта Шэрэнги гэжэ сепараторна пунктын зуһалан бии юм. Зунай үедэ хүрэхэ мүльһэн тэндэ жэл бүри бэлэдхэгдэдэг аад, харин энэ жэлдэ бага мүльһэн бэлдэгдээ. Технолог И. А. Семенова нягта һайнаар мүльһэ бэлдэхэ заабари үгэхэһөө байха, мүльһэнэй хэр зэргэ бэлэдхэгдэжэ байһые өөрөө ошожо шалгаагүй юм. Зундаа һүнэй пунктын зөөжэ ерэхэдэ оройдоо 10 кубометр болохотой мүльһэн байжа, хүсэд 10 хоногтошье хүрэнгүй дууһашоо һэн. Иигэжэ мүльһэ бэлдэлгэдэ хараалагдаһан гүрэнэй мүнгэн хии түлэгдэжэ дүүрээ. Мүльһэнэй үгыһөө боложо зунай халуунда һү, зөөхэй ехээр гутажа, урилтэ хоролтодо ороо.

Гүндын тоһоной заводто мүльһэнэй дутаһан дээрэһээ тоһоной шанар муудажа, заводой мастер ажалһаа гаргагдаһан байгаа.

Аймагай тоһоной заводой директор нүхэр Бадмаевай эдэ бүхы юумээр һонирходоггүй, технолог И. А. Семеновада найдаад һуужа байхань гайхалтай. Заводууд, сепараторна пунктнуудта туһаламжа үзүүлхэ, кадрнуудые зүбөөр хүмүүжүүлхэ, һайн шанартай һүнэй эдеэ хоол буйлуулан гаргаха хэрэгтэ аймагай тоһоной заводой хүдэлмэрилэгшэд һаналаа табиха ёһотой.

Ц. Жамсаранов.

Ажалай түлөөһэн үгтөөгүй

1949 оной үбэл Фунай Василий огородно бригадын бригадираар томилогдоо һэн. Урдань Хориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз капуста, үгэрсэ, мангир ургуулдаггүй һэн. Фунай Василий ехэ оролдолго гаргажа, овощь ургуулдаг болоо. Тэрэнэй ургуулһан овощь худалдажа, колхоз ехэ олзо оруулна.

Харин колхозой правлени энэ үбгэн огородшоной хэһэн ажалай түлөөһые мүнөө хүрэтэр үгэнэгүй.

К. Жалсараев.

Хуули ёһые наринаар сахиха

Ажалшадай улам дээшэлжэ байһан эдэбхи, үүсхэлые дэмжэхэ, тэдэнэй дурадхал болон захил бэшэгүүдтэ анхаралтайгаар хандаха, арад ниитэтэй холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ гэжэ советскэ аппарадай хүдэлмэрилэгшэд бүхэниие манай парти, правительство һургана. Ажалшадай гомдол, бэшэгүүдтэ анхаралтайгаар хандаха гээшэ советскэ хүдэлмэрилэгшэдэй нангин уялга болоно. Али нэгэн эмхи зургаанда хандажа бэшэхэдээ, хүдэлмэришэд, колхознигууд, алба хаагшад ажабайдалай элдэб асуудалнуудые шиидхэлсэнэ, үйлэдбэриин дутуу дунданuудые элирүүлхэ зуураа, үнэтэ дурадхалнуудые оруулна. Тиимэһээ эдэ бэшэгүүдые саг соонь, зүбөөр шиидхэхэ ехэ удхашанартай байна.

Нютагай, центральна олон эмхи зургаануудта, партийна, профсоюзна, мүн ниитын бусад организацинуудта ажалшадай гомдол, бэшэгүүдые хаража үзэхэ хэрэгтэ ёһотой анхарал үшөө хандуулагданагүй гэжэ һаяхан абтаһан тогтоол соогоо КПСС-эй ЦК тэмдэглэбэ. Советскэ, ажахын зарим хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай бэшэгүүдтэ ёһо тэдыгээр хандана. Ушар иимэһээ нютагай организацинуудай шиидхэхэ асуудалнуудаар центральна органуудта ажалшад хандаха баатай болоно. Зарим организацинуудта ажалшадтай уулзалга муугаар эмхидхэгдэнхэй.

Эдэ бүхы дутагдалнуудаа дары усадхаха гэжэ партийна, советскэ, мүн бусад органуудта партиин ЦК эрилтэ табяа. Ажалшадай гомдол, бэшэгүүдэй саг соонь хаража үзэлгые зүбөөр, эмхидхэһэнэй түлөө партийна, гүрэнэй, ниитын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд сэхэ харюусаха байна гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй тогтоол соо заагдана.

Республикымнай организаци, эмхи зургаануудта ажалшадай бэшэгүүд хэр зэргээр харагдана гээшэб. Тарбагатайн аймсоведэй гүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай бэшэгүүдтэ анхаралтайгаар хандана. Ажалшадһаа абтаһан бэшэгүүд тусхай дэбтэр соо тэмдэглэгдээд, тэрэниие хаража үзэлгэ хинан шалгагдана. Абтаһан хэмжээ тухай гомдол, бэшэг баригшадта саг соонь мэдээсэгдэнэ. Ажалшадай бэшэгүүдэй хэр зэргээр харагдажа үзэгдэдэг тухай асуудал гүйсэдкомой заседани дээрэ саг үргэлжэ зүбшэн хэлсэгдэдэг юм.

Гэхэ зуура Худалдаа наймаанай, Хүдөө ажахын, Элүүрые хамгаалгын министерствонүүдтэ, бурядай совнархозой, эдеэ хоолой, ой модоной промышленностиин управленинүүдтэ, Улан-Удын горсоведэй, Советскэ райсоведэй, Хориин, Прибайкальска, Сэлэнгын, Мухаршэбэрэй аймсоведэй гүйсэдкомуудта ажалшадай бэшэгүүд хангалтагүйгөөр шиидхэгдэнэ гэжэ баримтанууд дээрэһээ эли болоо. Худалдаа наймаанай министерстводэ нёдондо жэлэй туршада абтаһан гомдол, бэшэгүүдэй 30 процентнь саг соогоо хаража үзэгдэһэн байна.

Мүн энэ жэлдэ олон бэшэгүүд 4—6 һара соо шиидхэгдээгүй байгаа. 6-дахи магазинай наймаалагша Залеская советскэ худалдаа наймаанай журам эбдэнэ, худалдан абагшадһаа үлүү мүнгэ абана гэжэ мяханай комбинадай хүдэлмэришэд тус министерстводэ дуулгаһан юм. Хүдэлмэришэдэй энэ бэшэг 5 һара соо шиидхэгдээгүй орхигдошоо. Тус министерствын зарим хүдэлмэрилэгшэд, жэшээлхэдэ, нүхэд Селезнев, Бордонов, Соковиков, Балтахинова, Емельянов ажалшадай бэшэгүүдтэ ёһо тэдыгээр хандана. Министр нүхэр Данилов, тэрэнэй орлогшо нүхэр Вставцев энэ хэрэгые хинан шалганагүй.

Ажалшадай бэшэгүүдээр абтаһан шиидхэбэриин хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһые хинан шалгаха шухала. Заримдаа абтаһан шиидхэбэри бэелүүлэгдээгүй, саарһан дээрээ үлэшэнэ. Тиимэһээ ажалшад ямар нэгэн асуудалаар дахинаа хандаха ушартай болоно. Жэшээнь, колхозник И. К. Радионов артельһээ буруугаар гаргуулһан тухай гомдолоо Прибайкальска аймсоведэй гүйсэдкомдо бариһан юм. Колхознигой гомдолые анхаралтайгаар хаража үзэхын орондо, тэрэниие һөөргэнь Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлениин үзэмжэдэ аймсоведэй гүйсэдком эльгээбэ. Энээн тухай нүхэр Радионовто хэншье мэдээсэбэгүй. Харюу абаагүй И. К. Радионов республикын органуудта хандаха баатай болоо һэн. Юрын колхознигой эрилтэдэ аймсоведэй гүйсэдкомой хайхарамжагүйгөөр хандаһан, энэ гомдолоор зүб шиидхэбэри абаагүй дээрэһээнь, И. К. Радионовые дахин колхоздонь оруулхын тула аяар 6 һара хэрэгтэй болобо. Үндэр наһатай болоһон эхэнэрэй бууса шадарай газарай хахадые «Коммунизм» колхозой правлениин абаһан тухай гомдол Мухаршэбэрэй аймсоведэй гүйсэдкомдо ороһон юм. Энэ эхэнэр үндэр наһатайшье һаа, хамтын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байна. Аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Поплевин дары хэмжээ абабагүй. Харин «Танай хэрэгээр материал суглуулжа, тэрэниие шалгажа үзэхын тулада прокуратурада бэшэг эльгээхэ гэжэ заабари үгтэбэ» гэжэ гомдол баригшада тэрэ харюусаба. Арад зоной эрилтэдэ иигэжэ хойрог нобшоор, ёһо тэдыгээр зарим хүдэлмэрилэгшэд хандадаг байна.

Манай эмхи зургаанууд, органууд, организацинуудта ажалшадай бэшэгүүдые хаража үзэлгын дутуу дунданuудые дары усадхаха хэрэгтэй. Ажалшадай нэгэшье бэшэг харагдангүй орхигдохо ёһогүй. Советскэ органуудай хүдэлмэрилэгшэ бүхэн ажалшадай гомдол, бэшэгүүдтэ анхаралтайгаар хандаха, тэдэнэй табиһан эрилтэ, асуудалнуудые саг соонь, зүбөөр шиидхэхэ уялгатай. Энэ шиидхэбэриин дүүргэлтэ тухай саг соогоо ажалшадта харюусаха хэрэгтэй. Хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай бэшэгүүдые хаража үзэхэ хэрэгые хинан шалгаха, советскэ хуули ёһые наринаар сахиха уялгатай.

И. Балуров, Бурядай АССР-эй прокуророй туһалагша, юстициин советник.

Корейн Арадай-Демократическа Республикада

Үндэһэн искусствын хүгжэлтэ

Корейн Гүрэнэй уран һайханай театр байгуулагдаһаар 10 жэл болоо. Мүнөө корейн арадай үндэһэн искусствын бүхы жанр: оперо, арадай дуун, хатар, хүгжэм ехээр хүгжэжэ байна. Арадай засагай мандаһанһаа хойшо үндэһэн искусствонь гайхамшаг түргэнөөр һалбаржа байнхай.

Литература, искусствоя хүгжөөхын тула Корейн Ажалай парти шухала хэмжээ хараалһан байна. Искусствынь хүдэлмэрилэгшэд партиингаа зааһан хараа шугамые наринаар сахижа, үндэһэн искусствоя хүгжөөхэ, дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ шармайн оролсожо, шангаар ажаллаһанайнь аша үрэ арбан жэл соо тобойсо харагдаба.

Үнгэрһэн арбан жэлэй туршада театрынь коллектив арадайнгаа үндэһэн заншалые шудалха, шадабари мэргэжэлээ хүгжөөхэ асуудалаар ехэ юумэ хээ. Театрынь сценэ дээрэ арадайнгаа шэнэ байдал харуулһан зүжэг табигдана. Түрүү оронуудай искусствын туйлалтануудые халан абаха, үндэһэн искусствынгаа бүхы жанрые улам үргэдхэхэ хэрэгтэ артистнарнь айхабтар ехэ амжалта туйлаһан байна.

«Корейн искусство өөһэдынь искусство байхаһаа гадна, мүн бүхы дэлхэйн арадуудай һонирходог искусство болоо» гэжэ үнгэрэгшэ жэлдэ бүхы дэлхэйн залуушуул болон студентнэрэй VI фестиваль дээрэ тэмдэглэгдэһэн юм. Корейн арадай искусствотай танилсаһан хари гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд тиигэжэ үндэрөөр сэгнээ һэн. Корейн үндэһэн искусство өөһэдын хэр угай заншалые шадамараар хэрэглэхэтэйгээ хамта, социалистическэ реализмын арга методые бэелүүлдэг болоо гэжэ мүн тэндэ тэмдэглэгдэһэн байгаа.

Урдань классическа хүгжэм шудалалгада 40 хүн хабаададаг байһан һаа, мүнөө Гүрэнэй уран һайханай театрта 250 гаран хүн хүдэлнэ.

Театрынь мүнөө 4 отделенитэй. Тэрээндэнь: үндэһэн симфониин оркестр, чангык жанрын оперо, арадай дуунуудай ансамбль, балет ороно. Театрын репертуар һонирхолтой, оло янзын болоо: тэрээндэ үндэһэнэй 11 чангык, феодальна дарлалтада эсэргүүсэһэн арадай тэмсэлые харуулһан зохёол, мүн Корейн гайхамшаг патриодые харуулһан чангык болон бусад оролсоно.

Театрын репертуартань хүгжэмэй 14 зохёол, дуу дуулахада наадагдадаг 11 номер, арадай хоорой 78 номер, оркестрын 7, ансамблиин 12 болон бусад хамтадаа 224 номер бии.

Театрынхидай уран һайханай талаар туйлаһан ехэ габьянь—хуушан формоёо бүри нарижуулан, үндэһэн оперын хэмжээндэ хүргэһэн ябадал болоно.

Корейн арадай литература, искусствын иимэ хүгжэлтэ—Ажалай партиин ударидалгын аша габьяа мүн.

(«Шэнэ Корей» журналһаа).

Уран зохёолынь олон жэлэй түүхэтэй

Корейцүүд дэлхэйн бусад арадуудтал адли эртэ урда сагай соёлтой арад юм. Үе дамжан ерэһэн аман зохёолынь угаа ехээр дэлгэрэнхэй. зонойнгоо эрхэ сүлөөе хамгаалгада зорюулагдаһан удха түгэлдэр байдаг.

Х-дахи зуунжэлһээ хойшо Кора хаанай засаглаха үедэ Пхягван гэжэ түшэмэд арадай аман зохёол бэшэжэ эхилээ. Тэдэ зохёолнууд «Пхягванска литература» гэжэ саашадаа нэрлэгдэдэг болоо гэхэ. Энэ литература ажабайдалһаа таһаранги, юрын «һайн хүсэл» номнодог байһан һаа, саашадаа ангиин хүсэл, эрмэлзэлгэ харуулдаг, сюжедэйнгээ талаар романда дүтэрхы болоһон байна. Тэрэ үеын уран зохёолшо Сен Хен гэгшын «Енде гонхва» гэһэн ном юрын фольклорһоо романда орохо литературна ёһотой жанр болоһон байгаа.

Корейдэ түрүүшын романай жанр XV зуунжэлэй хоёрдохи хахадта бии болоо. Энэ үедэ корейн арад яһала хүсэжөөд, харийн эзэмдэгшэдтэ сохилто үгэдэг болоһон байгаа. Тэрэ үеын бэлигтэй уран зохёолшо Ким Си Сыб (1435—1493 онуудта) бэшэһэн зохёолнууд соогоо арад зоной эрхын түлөө, феодалнуудта эсэргүү тэмсэлые уран гоёор найруулһан байдаг.

XIX зуунжэлэй эхиндэ корей арадай проза зохёол илангаяа түргөөр хүгжэжэ эхилээ. Мүнөө Корейн Арадай-Демократическа Республикын уран зохёол шэнэ хүсэтэйгөөр хүгжэн һалбаржа байна. Бэлиг ехэтэй уран зохёолшод урган гаража, арад зонойнгоо социализм байгуулжа байһан тэмсэлые үнэн зүбөөр, уран гоёор найруулна.

(«Шэнэ Корей» журналһаа).

Хүдөө нютагуудай культурна ургалта

Корейн Ажалай партиин хүтэлбэри доро хүдөө ажахынь социалистическэ замаар хурдан түргөөр хүгжөөгдэжэ байна. Таряашадай бүлын 90 гаран процентнь хүдөө ажахын хамтаралда оронхой. Жэл ерэхэ бүри таряашадайнь байдал, соёл болбосорол улам һайжарна.

Орооһо таряанай ургасые дээшэлүүлхэ уһалууриин системэ, дамба гэхэ мэтын барилга хаа хаанагүй хэгдэнэ. Ажалай партиин ЦК-гэй 1957 оной октябрьда болоһон Пленум хүдөө нютагуудта капитальна барилга ехээр эрхилхэ, хүдөөгэй ажалшадые олоор хабаадуулха зорилготой хэмжээ-ябуулга хараалһан юм. Мүнөө барилгын хүдэлмэри түргэнөөр ябуулагдана. Типовой проектээр байрын гэр, малай байра, һургуули, амбулатори, агитпункт баригдана. 100 мянган тенбо (газарай хэмжүүр) газарта жэмэстэ модод һуулгагдаа.

Хүдөө тосхонуудта урданайхидал адли эмхи гуримгүйгөөр барилга хэгдэхэеэ болёо. Барилгын хүдэлмэри 10 жэлэй түсэбөөр хэгдэнэ. Таряашадай хамтаралнуудай гол тосхонууд эдлүүриингээ газарай тэг дунда, гол харгы, уһанда дүтэ байхаар уридшалан зохёогдоһон түсэбэй ёһоор баригдажа эхилээ. Хүдөө нютагуудые болбосон түхэлтэй болгохын тула Ажалай партиин хараалһан түсэб гол түлэб 1959 онһоо бэелүүлэгдэжэ эхилхэнь. Корейн Арадай-Демократическа Республикын таряашад Парти, Правительствынгаа хүтэлбэри доро ажабайдалаа баян дэлгэр, болбосон һайхан болгожо байна.

(Шэнэ Корей» журналһаа).

Корейн Арадай-Демократическа Республикын эд бүд нэхэдэг промышленность энэ оной түрүүшын квартал соо нёдондоной тэрэ үеынхиһээ дүрбэ дахин ехэ бүд нэхэжэ гаргаа. **Зураг дээрэ:** Пхеньянай бүд нэхэдэг комбинадай цехүүдэй нэгэндэ.

ТАСС-эй фотохронико.

ДОСААФ-эй организацинуудта тоосоото-һунгалтын суглаан болохонь

Арми, Авиаци болон Флодто туһалха һайндуранай общеcтвын эхин организацинуудта тоосоото-һунгалтын суглаанай болохо болзор ойртожо байна. Эдэ суглаанууд дээрэ тоосоото үе соо оборонын хэрэгээр хэгдэһэн хүдэлмэри хаража үзэгдэхэ, бии байһан дутагдалынь шүүмжэлэн элирүүлэгдэхэ ёһотой. Тиимэһээ ДОСААФ-эй бүхы организацинуудта тоосоото-һунгалтын суглаанда эртээнһээ бэлэдхэхэ саг ерээ. Эдэ суглаануудые эмхитэйгээр үнгэргэхын тула бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ гансахан ДОСААФ-эй организациин комитедэй гэшүүдые бэшэ, запаста гараһан офицернүүдые, ниитын организацинуудай эдэбхитэдые олоор хабаадуулха шухала.

ДОСААФ-эй организацинуудай тоосоото-һунгалтын суглаануудта бэлэдхэл урда жэлнүүдтэ дутагдалтайгаар үнгэргэгдэдэг байгаа. Тиимэһээ энэ жэлдэ тэрэ алдуугаа дабтажа болохогүй. Суглаанууд дээрэ оборонно хүдэлмэреэр гол шухала асуудалнуудта онсо анхарал хандуулха хэрэгтэй. Тусхайлбал, общеcтвын гэшүүдэй тоогой ургалта, буудалгын спортын, эмхидхэлэй хүдэлмэри суглаан дээрэ үргэнөөр зүбшэгдэхэ, дутагдалынь шүүмжэлэгдэхэ байна.

ДОСААФ-эй эхин организацинуудай комитедүүдэй гэшүүдээр оборонно хэрэг һайнаар мэдэхэ, запаста гараһан офицер болон сэрэгшэдые һунгаха хэрэгтэй.

Т. Кикимов, ДОСААФ-эй республиканска комитедэй инструктор.

Кубок абахын түлөө

Футболоор ВЛКСМ-эй обкомой кубок абахын гүлөө эдиршүүлэй командануудай хоорондо мүрысөөн боложо үргэлжэлбэ.

Улан-Удын «Байкал» бүлгэмэйхид «Пищевигэй» футболистнартай өөрынгөө стадион дээрэ уулзаба. Байкалайхид уулзалгын эхинһээ хойшо булюугаар наадажа, 3:1 гэһэн тоотойгоор илажа гараһан байна. Байкалайхид иигэжэ финалда наадаха эрхэтэй болоо.

Бурядай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ ПВЗ-гэй «Локомотив» бүлгэмэйхид сэмбын фабрикын спортсменүүдтэй наадаа. Шанга тэмсэлэй эсэстэ талмайн эзэдэй ворота руу ори ганса бүмбэгэ оруулагдаа. Тиигэжэ сэмбын фабрикын команда хахад финалда наадаха болобо.

Г. Рютин.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIII сесси

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 18. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIII сессиин энэ үглөөнэй заседани дээрэ юрэнхы үгэ хэлэлгэ эхилһэн байна.

Бразилиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Франсиско Неграо де Лима түрүүлжэ үгэ хэлээ. Дэлхэйн бүхы оронуудай, хамагай түрүүндэ хүгжэлтэ багатай оронуудай экономикые хүгжөөхэ асуудалнууд тухай тэрэ гол түлэб хэлэһэн байна. Латин, Бразилиин арадуудые хүндэ хүшэр байдалһаа гаргаха саг тулажа ерээ гэжэ тэрэ хэлээ. Буу зэбсэг бүтээхын тулада гүрэнүүдэй хэдэг сэрэгэй угаа ехэ гаргашые хороохо хэрэгтэй гэжэ үгэ хэлэгшэ уряалһан байна.

США-гэй делегациие толгойлогшо гүрэнэй секретарь Даллес үгэ хэлэхэдээ, Алас Дурна зүгтэ Холбоото Штадуудай бэелүүлжэ байһан эзэрхэг түримхэй политикые зүбтүүлхэ гэжэ оролдоо. Тиихэдээ, Хитадай Арадай Республикые «Эзэрхэг түримхэй ябуулга хэнэ» гэһэн хэбэртэйгээр гэмнэһэн байна. Холбоото Штадууд КНР хоёрой элшэн сайдай хоорондо Варшавада хэлсээнэй боложо байһан тухай һануулха зуураа, энэ хэлсээн урагшатай байха бэзэ гэжэ найдажа байһанаа США-гэй делегат элишэлэн мэдүүлээ. Гэбэшье Алас Дурна зүгтэхи байдал тухай тэрэнэй хэлэһэн үгэнүүдһээ хаража үзэхэдэ, КНР тушаа хорото муухай политикаяа США саашадань үргэлжэлүүлхэ хүсэлэнтэй, Варшавска хэлсээе өөһэдынгөө эзэрхэг түримхэй ябуулга далдалха аргануудай нэгэн гэжэ тэрэнэй харадаг байһаннинь эли боложо үгэнэ.

«Венгриин асуудал» гэдэг тухай Даллес саашань хэлээ. Гол шухала асуудал зүбшэн хэлсэлгэһээ Генеральна Ассамблейн анхаралые һамааруулха зорилгоор США энэ асуудал зүбшэн хэлсэхые дурадхаһан байна.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай тогтоходоо, гол юумэ тухай — Ливанай газар дээрэһээ Холбоото Штадуудай сэрэгээ хэзээ гаргахаа байһан тухай Даллес юушье хэлээгүй. Имагтал Ливанай шэнэ президентын тушаалаа дүүргэжэ эхилхэдэнь, Американ сэрэгүүдые гаргаха тухай асуудал США тэрээнтэй зүбшэн хэлсэхэ гэжэ Даллес мэдүүлһэн байна.

Буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалаар Даллес шэнэ юумэ оройдоошье хэлээгүй. Яаралтайгаар зэбсэгжэлгэ хэхэ эрмэлзэлгэтэй байдаг дээрэһээ, буу зэбсэг хуряаха тухай бэшэ, харин «буу зэбсэг бүтээлгын хойноһоо хиналта тогтоохо» тухай тэрэ хэлэһэн байна. Ядерна зэбсэг туршалгые болюулха тухай Женевэдэ боложо байһан хэлсээн урагшатай байха бэзэ гэжэ найдажа байһанаа элишэлэн мэдүүлбэшье, энэ асуудал шиидхэлгые США-гэй гүрэнэй секретарь «Буу зэбсэг бүтээлгын хойноһоо хиналта хэхэ тухай саашадаа баталагдаха хэлсээнтэй» холбоһон байна.

Ядерна, водородно зэбсэг туршалгые болюулхые Холбоото Штадуудай хүсэдэг гү гэжэ тодорхойгоор хэлээгүй, тиигэжэ энэ асуудалые Холбоото Штадуудай правительствын бүтэхэ тээшэнь шиидхүүлхые оролдодоггүй байһыень Даллес дахяад харуулба.

«Американ конгрессэй һайшаагаад байгаа һаань» хүгжэлтэ багатай оронуудай экономическа талаараа хүгжэлгэдэ туһалхаар манай орон бэлэн байна гэжэ США-гэй түлөөлэгшэ саашань мэдүүлээ.

Замбуулин огторгойе амгалан зорилгоор хэрэглэхын тулада уласхоорондын харилсаа тогтоохо арга боломжые шэнжэлэн үзэхын тулада ООН-эй тусхай комитет байгуулха тухай резолюциин проектые Американ түлөөлэгшэ дурадхаһан байна.

ООН-эй гэшүүн гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсалгые энэ организациин нэрээр далдалха зорилгоор, ООН-эй саг үргэлжын полицейскэ хүсэнүүдые байгуулха һэмди гэжэ США-гэй делегат дахяад хэлэһэн байха юм.

ООН-эй үмэнэ табигдажа байһан уласхоорондын шухала асуудалнуудые таатай зохидоор шиидхэхэ тухай нэгэшье дурадхал Даллес үгэ хэлэхэдээ оруулаагүй.

Тайваниин хоолой шадар тохёолдоод байһан шахардуу шанга байдал заатагүй шиидхэгдэхэ ёһотой шухала асуудал болоно гэжэ Японой гадаадын хэрэгүүдэй министр Фудзияма онсолон тэмдэглээ. Алас Дурна зүгтэ тохёолдоһон иимэ байдалай түлөө хэн зэмэтэйб гэжэ хэлэхэеэ тэрэ түбэгшөөһэн байна.

Буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалаар хэлэхэдээ, манай правительствын һанамжын ёһоор энэ асуудал шиидхэлгые ядерна зэбсэг туршалга болюулха тухай хэлсээ баталха ябадалһаа эхилхэ хэрэгтэй гэжэ тэмдэглэһэн байна. Иимэ хэлсээ баталаад байгаа һаа, гүрэнүүдэй бэе бэедээ этигэлсэдэг болоходо, буу зэбсэг хуряаха бусад асуудалнуудаар хэлсээ баталхада туһалха һэн гэжэ тэрэ хэлээ. Буу зэбсэг хуряаха тушаа ООН-эй талаар хэгдэжэ байһан хэлсээнэй урагшагүйдэһэнэй түлөө Советскэ Союз зэмэтэй гэжэ тоолохые Фудзияма оролдобо.

Үглөөнэй заседаниин түгэсхэлдэ Панамын түлөөлэгшэ үгэ хэлэжэ, уласхоорондын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ багахан оронууд өөрынгөө туһа нэмэри оруулалсаха ёһотой гэжэ уряалаа.

Американ сэрэгэй хорото аашые хитад арад буруушааһаар

ПЕКИН, сентябриин 19. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, Хитад тушаа Американ сэрэгэй хоро ааша гаргажа байһые буруушааһан митингнүүдтэ сентябриин 16 хүрэтэр Хитадай Арадай Республикын 302 миллион үлүүтэй хүн хабаадаа. Американ Холбоото Штадуудай шахардуу байдал тохёолдуулгаһаа уламжалан Американ эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүү тэмсэлдэ арадууд эмхидэн жагсана гэжэ КНР-эй түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дунай хэлэһэн үгые хитад арадай буруушаалгын эдэ митингнүүд эли тодоор гэршэлэн харуулна. Эзэрхэг түримхэйшүүлэй сэрэгэй хорото аашануудта эсэргүүсэн Хитад ороной бүхы арад оройдоол 10 үдэрэй турша соо бултадаа жагсан бодоһон байна. США-гэй эзэрхэг түримхэй ябуулгые буруушааһан демонстрацинууд мүнөө Хитад орон дотор хаа хаанагүй боложо байнхай.

Хэнань провинцида болоһон демонстраци, митингнүүдтэ 33 миллион хүн хабаадаа.

Шаньдун провинциин зоной дундаһаа 15 миллион хүнһөө бүридэһэн зэбсэгтэ отрядууд байгуулагданхай. Энэ провинциин 30 гаран миллион хүн митинг, демонстрацинуудта хабаадаһан байна.

Дай һүжэрөөгшэдтэй эбсэжэ болохогүй тэмсэл хэжэ, эб найрамдал хангажа болохо гэжэ манай ороной арад зон һайн ойлгоно. Американ эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүү тэмсэл хэхэдээ манай ороной элдэб районуудай хүн зон угаа ехэ революционно баатаршалга гаргана.

Хитад США хоёрой элшэн сайдуудай хоорондо хэлсээнэй эхилбэшье, Американ эзэрхэг түримхэйшүүл Тайвань тээшэ шэнэ сэрэгүүдые эльгээнэ, дайнай аюул һүжэрөөнэ гэжэ мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Американ империалистнуудай ябуулгын хойноһоо хитад арад хёрхо хурсаар ажаглан хаража байна. Хэрбээ Американ империалистнууд Хитад США хоёрой хоорондохи хэлсээе Хитадта эсэргүү сэрэгэй хорото ааша үргэлжэлүүлжэ байһанаа далдалхын тулада хэрэглээ гээшэ һаа Эхэ ороноо хамгаалхын тулада жагсан бодоһон хитад арадай зүгһөө шанга сохилто абаха байһаниинь сохомтой.

Генеральна Ассамблейн XIII сессиин түрүүлэгшэдэ А. А. Громыко бэшэг эльгээбэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 19. (ТАСС). Генеральна Ассамблейн XIII сессидэ СССР-һээ хабаадажа байһан делегациие толгойлогшо А. А. Громыко Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшэдэ бэшэг эльгээгээ. Бэшэг соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«СССР, США, Великобритани болон Франциин сэрэгэй бюджедүүдые 10—15 процентээр хороохо тухай, арьбалагдаһан мүнгэ зөөриин зарим хубиие хүгжэлтэ багатай оронуудта туһаламжа болгон үгэхэ тухай» пунктые Генеральна Ассамблейн XIII сессиин зүбшэхэ зүйлдэ шухала, яаралтай асуудал болгон оруулхые Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай правительствын даалгабаряар СССР-эй делегаци гуйна».

АЛЖИРАЙ РЕСПУБЛИ[КА] БАЙГУУЛАГДАА ГЭ[ЖЭ] СОНОСХОГДОБО

Алжирай республикын саг зу[урын] правительство байгуулагда[а]

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин [...] (ТАСС). Алжирай респуб[лика] тогтоогдоһон тухай, Алжирай зуурын правительствын ондоо [...] до байгуулагдаһан тухай Алж[ирые] сүлөөлхэ национальна фронт [соо]носхобо. Энэ правительство А[лжи]рые сүлөөлхын түлөө тэмсэл [...] үүргэтэй юм.

Алжирай правительствын [пре]мьер-министрээр Ферхат Абб[ас ту]милогдоо.

Саг зуурын правительство [Ал]жирай революциин национальн[а ...] ведэй үмэнэ харюусалгатай [...] юм.

Алжирай правительствые то[лгой]логшо Ферхат Аббас сүлөөрэ[...] национальна фронтын мэдүү[...] соносхоо. Правительство Алж[...] сагаар 13 часта уялгаяа дүүр[гэжэ] эхилээ. Правительствын саг з[...] байһан байшан дээрэ Алжирай [...] үргэгдөө гэжэ тэрэ мэдүүлгэ [...] хэлэгдэнэ.

Алжирай саг зуурын правительс[тво] Ливи, Арабуудай Нэгэдэмэ[л] Республика мэдэрбэ

ТРИПОЛИ, сентябриин [...] (ТАСС). Ливиин радиогой мэд[ээ]һэнэй ёһоор, Ливиин премьер-[ми]нистр Бенгазида мүнөөдэр үгэ [...] хэдээ, Алжирай республикын [...] зуурын правительствые Ливи [...] рээ гэжэ мэдүүлһэн байна.

КАИР, сентябриин 19. (ТА[СС]). Мүнөөдэр коммюнике эндэ [...] логдоо. Алжирай республикын [...] зуурын правительствые Араб[...] Нэгэдэмэл Республика мэдэрэ[...] жэ тэрээн соонь хэлэгдэнэ.

Бүхы Венгриин хүдөө ажа[хын] 62-дохи выставкэ дээрэ[...] советскэ павильондо Яно[ш] Кадар, Шандор Ронаи гэгшэд орожо хараба

БУДАПЕШТ, сентябриин [...] (ТАСС). Һаяар Будапештдэ [...] дэхээ байһан бүхы Венгриин [хү]дөө ажахын 62-дохи выставкые [...] гэлдэр харахадаа, Венгриин х[ү]мэришэдэй социалистическэ [...] тиин ЦК-гэй нэгэдэхи секре[тарь] Янош Кадар, ВНР-эй Гүрэнэй [...] лаанай түрүүлэгшэ Шандор Р[онаи] гэгшэд выставкэ дээрэ эмхидх[э]һэн советскэ павильондо орож[о ха]раа. Тэдэнэр выставкын газар[...] ряалангай, мал ажалай бү[...] дые, тэрэшэлэн советскэ хүдөө[...] хын шэнэ машинануудые хар[...] байна.

«Үүлтэртэ мал үсхэбэри» «ВСХВ-гэй рекордистнууд» [...] стенднүүдые айлшад [...] ехээр һонирхоо. ВСХВ-гэй [...] зоотехник нүхэр Логачев Янош [Ка]дар, Шандор Ронаи гэгшэдые [па]вильоной экспонадуудтай [та]суулаад, тэдэндэ дурасхаалта [...] гүүдые барюулһан байна.

Хитадай правительствын долоодохи уридшалан һану[улга]

ПЕКИН, сентябриин 19. (ТА[СС]). Синьхуа агентствын мэдээс[...] ёһоор, мүнөөдэр Американ сэ[рэгэй] табан корабль Фуцзянь прови[нциин] эрье шадарай Хитадта хама[...] уһанда таба дахин ороод, КН[Р-эй] дотоодын уһа руу Цзиньмы[нь] Байцюаньдао аралнуудта дү[...] рөө гүнзэгырэн ороо. КНР-эй [гада]адын хэрэгүүдэй министерст[вын] түлөөлэгшэ иигэжэ мэдүүлхэ[...] лөөлэгдөө:

Мүнөөдэр Американ сэрэг[эй ко]рабльнууд 15 часай турша с[...] най орондо харьяатай уһа ру[у ...] дахин ороо. Энэ ушар Хол[боото] Штадуудай сэрэгэйнгээ [...] аашые бүри аюултай болгож[о ...] һаниие гэршэлнэ. Элшэн са[йдуу]дай хабаадалгатайгаар хита[д-аме]риканска хэлсээнэй дахяад эх[илһэнэй] хойно иимэ горьтойхон [...] ааша хэгдэжэ байна. Тиимэһ[ээ Хи]тадай правительство долоо[дохи] шангаар уридшалан һануул[на].

„Форд“ компаниин заводуудай хүдэлмэри[шэд] забастовко хэнэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин [...] (ТАСС). Автомобильна про[мыш]ленностиин хүдэлмэришэдэй [...] дэмэл профсоюзай гүйсэдхэ[...] митедэй шиидхэбэреэр «Форд» [ком]паниин автомобильна завод[...] бүгэдэниитын забастовко [...] Энэ забастовкодо 98 мянган [хү]дэлмэришэн хабаадаһан [...] Забастовкын эхилһээр дүрбэ[н] хахадай үнгэрөөд байхада, к[ом]паниин бүхы 86 завод болон [...] дуудта ажал хүдэлмэринь [...] зогсоогдоһон байгаа.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУ[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32.74, отв секретаря—27.37, отделов: партийной жизни и экономики—47.59, пропаганды и местной информации—35.14, культуры и быта — 34.05, писем трудящихся и переводов—24.74, корректорская—32.67, бухгалтерия—37.32. Для междугородных переговоров—16.

Н00844. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 466